Vrijdag 2 April 1915. Eerste Jaarg. Nr 79.

Prijs : 5 Centiemen door geheel België

HET Vlaamsche Nieuws

Het best ingelicht en meest verspreid Nieuwsblad van België. - Verschijnt 7 maal per week

ABONNEMENTSPRIJZEN :
Per week ..... 0.35 | Per 3 maanden ..... 4.—
Per maand ..... 1.50 | Per 6 maanden 7.50
Per jaar ..... 14.—

BESTUUR
Hoofdopsteller : Alfons BAEYENS
Beheerder : Ant. VAN OPSTRAET

BUREELEN :
Reedestraat, 44, ANTWERPEN
Telefoon 1980

AANKONDIGINGEN :
Tweede bladz., per regel 2.50 | Vierde bladz., per regel 0.50
Derde bladz., id. 1.— | of volgens overeenkomst.
Doodsbericht ..... 5.—

IN OORLOGSTIJD

Van den Franschen schilder Evariste Luminais bestaat eene schilderij, minder bekend wellicht dan de *Enervés de Jumièges* of de *Brimehaut* ; een werk dat meer in verband staat met zijn eerste manier, toen hij in *Pilleurs de Mer* reeds blijken gaf van ongemeen talent. Zij heet : *Pendant la guerre !*

Een werk, dat stof geeft tot overweging !

Grijs ligt de hemel over het landschap. Door een heuvelachtigen, schralen grond, trekken vier vrouwen de ploeg ; een grijsaard ment het span.

In welk een land zijn we?

Dat komt er minder op aan. We zien het duldende menschdom, en gansch de aarde dient tot vaderland aan de smarten der menschheid.

In verleden tijden is het, als de zeden nog eenvoudig waren. De ploeg is een gekromden boomstam ; lompen dekken ternauwernood de naaktheid der zwoegers. Maar die nog jonge menschheid kent reeds de zucht naar verovering, en weet hoe neerlaag en weerwraak malkaar opvolgen in onafgebroken rijen.

Ook buiten den tijd van den wijnoogst heeft een roode dauw de aarde gedrenkt.

Uit de stulpen die men in de verte ontwaart, verdoken achter hoogstammige boomen, zijn de jonge mannen weggetrokken, om te wreken den roof van paard of rund, misschien ook om buren te helpen bij een strooptocht.

Reeds maanden zijn de krijgers weg, en de ouderen van dagen hebben den drempel der woonst verlaten, waar zij hun dagen sleten in kalme herinnering aan de uren van vreugde en smarten die zij doorleefden. De vrouwen zingen niet meer het lied dat blijde klonk terwijl hare vingeren het huiselijke lijnwaad weefden. De vrouwen en de grijsaards maaiden het graan, bonden de schooven, dorschten en maalden, en met onbedreven handen kneedden zij in tranen hun brood.

De tijd is gekomen om de aarde weer open te leggen en in haar schoot het zaad te zaaien van den toekomstigen oogst. En nog zijn de mannen niet daar. Zij strijden, zij vechten, zij voeren oorlog, ergens wijd weg, in een raadselachtige verte, die angstig wordt gepeild met zoekende blikken.

Zullen zij weerkomen?

Weldra zal het te laat wezen om de aarde te bewerken. De harde grond zal niet meer willen openscheuren voor hen, die boven den vreedzamen landbouw de woestheid der gevechten stellen.

Van af het grauwen van den jongen dag zijn die grijsaards en die vrouwen aan den arbeid. Van af het ochtendgloren zwoegen zij op de eenzame velden, die treuren om hunne verlatenheid.

De vermagerde spieren van den ouderling zijn gespannen, als met touwen omslingerd door het net der aderen. Zijn gebeente kraakt onder de inspanning en op zijn schedel perelt het zweet, dat langs wangen en slapen druipt en zijpelt tot in zijn langen ruigen baard.

O ! oneindige droefheid !... In de weifelende hand ongedwee te voelen dienzelfden ploeg, waarmee hij eertijds zulke mooie rechte voren trok ! Genoodzaakt te worden tot arbeid, waarvoor èn jaren èn krachten verdwenen, — dat is de foltering die dezen eenvoudige kwelt, gewend aan het kalm verloop van het buitenleven, aan de ordelijkheid der vastgestelde zaken, aan het regelmatig herbeginnen derzelfde dingen op denzelfden tijd. Zijn oog, verblind door de zonneschittering van vroegere middagen, zal, tot dat het zich voor eeuwig sluit, den angst meedragen van dit raadsel, nimmer duidelijk op te lossen door zijne wegkwijnende hersens.

Toch ment hij den ploeg, gesterkt in den ondergang zijner oude ruste door den eenvoudigen en toch grootschen plicht die zijn laatste levenstaak is geworden : te dienen, tot het uiterste, de oude voedster : Aarde.

Gekoppeld aan het opzettelijk voor dit nieuwe vee gebouwde span, gaan de vrouwen voor hem uit.

Een deerntje, vijftien jaar oud misschien, de jaren van dartelheid, treurend alechts omdat de haren treuren, trekt, met gebogen hoofd, naast de grootmoeder die, om de anderen aan te moedigen, met koppige hardnekkigheid sleurt.

De sterksten thans van het gezin, twee vrouwen, hebben vooraan de plaats ingenomen waar men gewoonlijk de mooiste dieren zet. Om de inspanning gelijk te maken, buigen zij gelijkmatig den romp, en soms glijden haar voeten te gelijk uit op de vettige klei.

Verschillend nochtans zijn de gedachten welke zij verwekken.

Op de trekken der oudste, bedaard door en gewend aan verduldige moederschap, leest men de smarten der afwezigheid en het verlangen, door de gevaren heen, naar den geliefden echtgenoot.

In de andere kookt de wilde ongelatenheid.

Door 't zware zwoegen opgewekt, brandt haar lichaam onder den onweershemel. De opbruisching van haar nutteloze manbaarheid doet haar lichaam in al zijn vezelen trillen. Hare oogen staren, niets ziende, steil voor zich heen. Dik van begeerte strekken hare lippen zich uit naar een denkbeeldigen kus. En als griefde het hen, zoo weinig de streelende liefde te hebben gekend, zoo schieten hare borsten omhoog, de harde borsten, die onder de schamele dekking van haar vertelden, dat zij enkele maanden pas geleden, nog maagd was.

De onvoldane begeerte van deze dochter der aarde is heerlijk op zulk een stond !

Zij wordt het symbool der eeuwige vrouw, in haar bestendig, eenig waar, eenig mooi gebaar, vervuld van hare zending die is : de noodzakelijke voortteeling begeerlijk te maken. Deze opkomst der vrouw, aan wie de oorlog haar man heeft ontnomen, wordt tot eene algemeene vervlooking van alle oorlogsheldinnen, welke in de krijgsverhalen de mannen tot de slachting aanmoedigen, en die toch, zooals alle andere vrouwen, geschapen zijn om hen in te leiden tot de vruchtbare mysteriën...

* * *

Beter dan door de voorstelling van een slagveld wordt de schandelijkheid der krijgsdriften aangetoond door deze schamele menschheid, die hun smarten voortslepen langs de schrale voren.

Van uit dezen hoek van wanhoop waar al de ellenden van den oorlog veelvoudig opdoemt uit het eenvoudige bedrijt van den landbouwer, zien we nog geweldiger de verwoesting, door de bloedige krijgskunst over de wereld gebracht.

Omdat ginds jonge menschen, die nog eene halve eeuw te leven hebben, bloedend worden neergesmakt, wroeten hier kreunend en krochend de grijsaards die morgen zullen sterven, en trekken vrouwen, geschapen voor de liefde, den ploeg !

De trotsche overweldiger, wiens heerschzucht over de wereld stormt, is niet alleen bevlekt met jeugdig bloed. Zijn misdaad is het ook dat de grijsaard ploegen moet waar hij pleegt te rusten ; dat de deerne lijdt wier vleesch schreit om den welbeminde ; dat de maagd treurt over haar hopeloos onbevruchten schoot.

Wellicht zou men minder in opstand komen tegen Liefde en Leven, die twee onwrikbaar verbonden principen, die twee eeuwige begrippen, als men kon voorzien welke storing de oorlogsdolheid brengt in de harmonie der wezens !

Want dàt is het onvermijdelijke. Als deze misslag ergens wordt begaan, moeten vele anderen, op meer dan eene plaats daarvoor boeten.

Als, onverwachts, mannen verdwijnen in volle levenskracht, niet denkend aan onvolbrachte levenstaak, voelen duizenden anderen zich verlamd op hun levensweg en hunne kommervolle blikken vragen van waar de plotselinge kracht komt die hunne schouders drukt, en waarom nogmaals het doel verdwijnt dat zij gingen bereiken !

De schrik slaat ons om 't hart bij den aanblik der treffende treurnis die uitgaat van de zelfverwoesting van jonge krachten. Wat zou het wezen als wij al over de wereld den droeven weerklank konden vernemen van die misdaad, van die krankzinnigheid...

Het denk van den schilder, dat onweerstaanbaar zulke gepeinzen te binnen roept, reikt tot aan de grenzelooze ruimten der gedachte, sterker, krachtiger, dan wanneer hij die hadde vervuld met het donderend geraas van een slagveld. Aanschouwelijk stelt het voor de wet van evenwicht en einddoel, de ziel zelf der natuur.

Zullen wij deze wet, meer dan door alle andere menschelijke dwaasheden verschoond door den oorlog, ooit genoeg kennen om haar te waardeeren ; en zullen wij haar ooit genoeg waardeeren om haar nooit meer te willen overtreden.

Dit zijn de raadsels, van angsten zwaar, welke 't werk van den schilder stelt voor onzen geest...

Van Aardappelen

Als hetgeen de *Nieuwe Gazet* Woensdagavond meedeelde geen vervroegde Aprilvisch is, zullen de burgers van Antwerpen, die nog niet ondersteund worden door de Comité, binnen kort een bedenkelijk gezicht zetten.

Onze konfrater meldt noch min noch meer dan dat de boeren uit de omliggende dorpen vanwege de Intercommunale Kommissie verbod gekregen hebben om nog aardappelen te leveren in de stad, behalve aan de Steunkomiteiten en aan het Weldadigheidsbureel.

We kunnen moeilijk aannemen dat door de Kommissie in kwestie zulke *gaffe* zou worden begaan, en vragen ons af, als het nieuwsje op waarheid is gesteund, waar men het recht haalt om de burgers, die nog niemand tot last zijn, uit te hongeren, ten voordeele van hen die leven ten koste van de algemeenheid.

We weten nu wel dat het bij vele Antwerpenaren eene *manie* is, liefdadig te wezen ; als ze een arme schooier ontmoeten, die hen aanblikt met meewarige oogen gelijk een getrapten hond, beginnen ze dadelijk te blerren en... schieten in andersman zakken om zijn nood te lenigen. Dat moge nu zeer edelmoedig zijn ; wij kunnen echter niet gelooven dat de manie van liefdadigheid welke onze leidende standen schijnt aangetast te hebben, zoo ver gaat, dat zij al hun medeburgers willen maken tot bedeelden van de openbare liefdadigheid.

Tenzij men ons langzamerhand wil gewennen aan het *Communisme*. We moeten verklaren dat wij er in het geheel niets zouden tegen hebben, dat eene proef genomen werd met het communisme, eene eerlijke proef op kleine schaal, al ware het maar om de menschen te doen zien dat er andere stelsels zijn waaronder men best kan leven, dan het kapitalistische regiem. We gelooven echter niet dat zulks in de bedoeling ligt van de heeren leden der Intercommunale Kommissie, die we weten te behooren tot de behoudsgezinde partijen.

Waarom moeten dan alleen de steunkomiteiten en het Weldadigheidsbureel van aardappelen worden voorzien? Zeer te recht wordt door onzen konfrater aangemerkt dat de maatregel in kwestie een zeer nadeelige invloed hebben zal voor vele menschen, en dat het getal werkeloozen natuurlijkerwijze aangroeien zal.

Is het dat wat men verlangt, om een beteren administratieven kontrool te hebben op de levensmiddelen?...

Men zou het haast zeggen.

Zou men echter niet beter doen niet te veel « administratie » voor den dag te halen, in deze oogenblikken?

Dat men eens probeerde de boerkens ongehinderd naar de markt te laten komen met al wat zij wilden, en redelijke prijzen vaststelde voor hunne waar?... We zijn zeker dat de misbruiken zoo klein zouden wezen dat er niet eens zou over gesproken worden, terwijl nu de misbruiken zoo groot zullen wezen dat zelfs de vreedzaamste Sinjoor een *kweek* zal openzetten gelijk een speenbiggetje.

Alek.

Ideën

Wie iets wil, krijgt het wel ; 't moeilijkste echter is : te willen.

* * *

Wie niemendal is, is de gelijke van iedereen.

* * *

Deftige menschen vergeten dikwijls hun pas, of hebben er in 't geheel geen. De papieren van de grootste schurken zijn altijd best in orde.

* * *

DAGELIJKSCH NIEUWS

DE RUBBENS-BRIEFJES. — De nieuwe bankbiljetten, met de beeltenis van Rubens, zijn nu ook te Antwerpen in omloop gebracht. Op de voorzijde onze beroemde stadgenoot met zijn breedgeranden hoed op de weelderige lokken. Onnoodig een beschrijving te geven van die overbekende beeltenis, maar het doet toch genoegen dat deze Vlaamsche Kunstenaar, de hoogste roem van de Vlaamsche schilderschool, deze vorstelijke plaats bekleedt die anders slechts aan koningen wordt ingeruimd.

De kleur is een purperblauwe druk op een vaalbruine onderdruk.

De keerzijde is in 't Vlaamsch doch met den titel van de « Société Générale de Belgique » onvertaald.

Heeren ELECTRIEKBEWERKERS
vraagt de prijs voor al uwe benoeftigheden, alsook voor de nieuwe lamp
OSRAM, 1/2 WATT van 100 KAARSEN
bij depothouders der lamp : 200
KATTÉ & Co, Handelslei 148, Antwerpen.

OFFICIEEL BELGISCH KOMITEIT VOOR NEDERLAND. — Vrijdag is het officieele komiteit, dat enkele dagen geleden door de Belgische regeering bij Koninklijk besluit werd benoemd, op het Belgische gezantschap in Den Haag door den heer Poullet, Belgisch minister van kunsten en wetenschappen, geinstalleerd. Nadat hij den warmsten lof had gebracht aan baron Fallon, den Belgischen gezant, voor de buitengewone arbeidskracht en onuitputtelijke hulpvaardigheid, welke deze met zijn personeel, te midden van de talrijke moeilijkheden van de laatste maanden nàd aan den dag gelegd, complimenteerde hij de aanwezige komiteitsleden met de werkzaamheid, welke zij, in verschillende richting, voor hun landgenooten tot hiertoe uit eigen aandrang hadden ontwikkeld en met de officieele erkenning, welke er het gevolg van was geweest.

Er zijn reeds talrijke Belgische vereenigingen en instellingen, tot stoffelijken of zedelijken steun der Belgen, in Nederland tot stand gekomen. Maar het mangelt hun aan samenhang. De bedoeling van het officieele komiteit is ze bij naar werkzaamheid met raad en voorlichting en alle gepaste middelen van bijstand te dienen en het zal deze zijne zending uitoefenen onder de leiding van het Belgische gezantschap.

Te Londen bestaat een soortelijk komiteit, dat eenigszins tot voorbeeld heeft gediend. Met dit bijzonder onderscheid nochtans, dat het Belgische komiteit in Engeland, op verlangen van de Engelsche regeering, tot schakel zou dienen tusschen deze en de Belgische werken, aan welke zij hulp verleende. In Nederland echter heeft de regeering zelve rechtstreeks de hulpverschaffing van de tallooze arme Belgen, die naar Nederland waren gevlucht, in de hand genomen en buitendien bestaan er talrijke en belangrijke Nederlandsche komiteiten, welke zich of geheel zelfstandig of gedeeltelijk met hulpmiddelen der regeering aan hetzelfde doel hebben gewijd.

De bedoeling van het Officieele Belgische komiteit is niet in de geringste mate op het gebied der Nederlandsche menschlievendheid te treden, noch zich met hare organisatie te bemoeien. Alleen de Belgische vereenigingen vallen onder zijne zorg ; wanneer echter van Nederlandsche zijde eenig verzoek tot het komiteit mocht worden gericht, moet het steeds zijne diensten bereid houden.

Zijne Excellentie sprak met de grootste bewondering en dankbaarheid, en onder de meest spontane instemming van de aanwezigen, over het ontzaglijk werk, dat door de openbare en private liefdadigheid van Nederland voor zijne landgenooten nu sedert een half jaar reeds was verricht. « Nooit, zou zeide hij, zal ons land dat kunnen vergeten en de vroeger reeds zoo vriendschappelijke landen zullen er veel sterker door zijn toegehaald. »

Het Komiteit bestaat uit de volgende leden : de heeren Bruynseels, priester, afgevaardigde voor Nederland van kardinaal Mercier ; Buysse, lid van de Belgisch Tweede Kamer ; graaf de Baillet-Latour, senator, eere-gouverneur van de provincie Antwerpen ; Delhez, voorzitter van de Union Belge te Amsterdam ; Dierckx, gewezen kabinet-chef van het ministerie van binnenlandsche zaken en van landbouw ; kommissaris van het arrondissement Antwerpen ; Dupont, advokaat ; Fléchet, nijveraar, gewezen lid van de Tweede Kamer ; Hermans-Ausloos, lid van het hoofdbestuur van den Belgischen Boerenbond, plaatsvervangend-senator ; baron Peers ; Raemdonck, lid van de Tweede Kamer ; Albéric Rollin, sekretaris van het Institut de droit international ; André Simonis, nijveraar ; Terwagne, Van Cauwelaert, Van Damme, leden van de Tweede Kamer ; Van de Wouwer, notaris ; en Van Hal, voorzitter van den Provincieraad van Antwerpen.

Graaf de Baillet-Latour zal het ambt van voorzitter, de heer Rollin dat van onder-voorzitter, en de heer Van Cauwelaert, dat van sekretaris waarnemen.

Aan de thans in Nederland gevestigde Belgische komiteiten, vereenigingen of inrichtingen van of voor Belgische uitgewekenen, wordt, namens het officieel Belgisch Komiteit, verzocht, aan dr. Frans Van Cauwelaert opgave te doen van hun naam en zetel, alsook van de namen en adressen der leden van hun bestuur en om toezending, indien mogelijk, van hunne standregelen en van een zakelijke nota over de door hen tot op heden verrichte werkzaamheid.

Het sekretariaat van het Officieele Belgische Komiteit is voorloopig gevestigd Lange Voorhout 17/1, Den Haag, en stelt zich van heden af ten dienste van de Belgische vereenigingen voor het verschaffen van inlichtingen. Voor mondelinge raadplegingen zal het open zijn elken werkdag van halfelf tot half-één.

EEN VLAAMSCH BLAD VOOR KRIJGSGEVANGENEN. — Te Göttingen (Duitschland) wordt het blad getiteld « Onze Taal » uitgegeven ten behoeve van de Vlaamschsprekende krijgsgevangenen, dit onder het toezicht van prof. Dr Carl Stange.

In het jongste nummer wordt erop gedrukt dat voor de krijgsgevangenen reeds een Fransch blad « Le camp de Guettingen » verscheen en dat het den Vlamingen groote voldoening zou schenken, dat ook hunne taal niet verzwegen werd.

IN DE STEDELIJKE MEISJESNORMAALSCHOOL. — Eerstdaags zal de onderwijskommissie bijeenkomen om de klachten te onderzoeken, die opgerezen zijn tegen de Bestuurster der stedelijke meisjesnormaalschool.

Dit onderzoek zal volkomen uitwijzen of de klachten gegrond waren. Hetgeen we nochtans kunnen verzekeren is dat door de zorgen van de schepene Desgain en van de Inspektie maatregelen werden genomen om het reglement der school algeheel te doen toepassen.

BIJ ONZE VLUCHTELINGEN IN HOLLAND. — De nog steeds in den Haag vertoevende Belgische minister van kunsten en wetenschappen, de heer P. Poullet, heeft omtrent zijn bevindingen, opgedaan bij zijn bezoek aan plaatsen, in kampen, enz., waar Belgische uitgewekenen in ons land zijn ondergebracht, een en ander medegedeeld.

Na het kamp te Gouda te hebben bezocht, waaromtrent de heer Poulet reeds vroeger eenige mededeelingen heeft gedaan, heeft hij bezoeken gebracht aan de Belgische uitgewekenen te Maastricht, Nunspeet, Hontenissen en Amsterdam, terwijl hij zich nog voorstelt met gelijk doel IJmuiden, Ede, Uden, Aardenburg en Middelburg te bezoeken.

In alle plaatsen, door den Belgischen minister bezocht, bleek de voeding uitstekend en de hygiëne goed verzorgd.

Voorloopig denkt de heer Poullet, zeker tot 20 April hier te blijven en dan later nog terug te komen.

EEN PRIISKAMP VAN LEUGENAARS. — Voor enkele dagen zaten op een openbaar plein onzer stad een tiental bengels in een kring met een klein hondje in hun midden, dat het onderwerp van hun gesprekken scheen te zijn. Een vriendelijke gardevil komt erbij staan en is door dit tatereel getroffen vraagt hij :

— Welnu, jongens, wat zijt gij aan 't doen?

— Menheer, zei een der knapen, we zijn bezig met wedden. Wie de grootste leugen vertellen kan krijgt den hond. De gardevil bezag den knaap en antwoordde :

— Ge moest verlegen zijn ! op uwen leeftijd wist ik nog niet, wat een leugen was !

Onmiddellijk stond de jongen op en zei bedaard en plechtig tot zijn makkers :

— Jongens, geeft den hond aan dien mijnheer ! Hij heeft hem eerlijk gewonnen.

VOORDEELIG VOOR DE ROODHARIGEN. — Op zekeren dag verscheen voor den rechter van Kansas City (Vereenigde Staten) een man beschuldigd van diefstal, welke echter moeilijk te bewijzen viel. Plotseling zei de rechter :

« Ik spreek u vrij ; daar uwe haren rood zijn, ben ik overtuigd, dat gij het u ten laste gelegde feit niet gepleegd hebt.

» Sedert ik aan dit hof ben verbonden, d. w. z. sedert meer dan drie jaren per week heb ik voor verschillende vergrijpen veroordeeld en op dit groote aantal heb ik niemand gezien met roode haren, die schuldig was. »

Spitters

Eenige dagen geleden hebben we gesproken van de spitters, welke door de Stad waren gevraagd om achter 't Nachtegalenpark den grond te bewerken en daar aardappelen te planten. Wij zegden dat zoovelen het werk lieten staan, omdat het loon belachelijk klein was, en de meesten liever gingen doppen dan zich af te sloven voor schier geen loon.

Een konfrater schrijft nu een artikeltje om te bewijzen, meenen we, dat wij ongelijk hadden. Hij kan bevestigen, na op inlichtingen te zijn uitgegaan, dat die geruchten volstrekt niet op feiten berusten.

't Is maar jammer dat de konfrater zijn bevestiging niet beter staaft ; de bewijzen die hij aanhaalt komen inderdaad alles bewijzen wat wij zegden, noch meer, noch min.

Wij zullen hem, die zeker een verkeerden kant is uitgegaan om inlichtingen in te winnen, nog beter toelichten.

Er werden ongeveer 600 man gevraagd, met de belofte dat het gemiddelde loon 12 à 15 franks in de week zou bedragen ; er boden zich meer dan 600 man aan, en waren niet den tweeden dag de lijsten van inschrijving gesloten geworden, dan zouden er stellig een duizendtal gekomen zijn. Er boden zich bij net begin slechts 397 man aan, zegt de konfrater. Dat is best mogelijk, doch het bevestigt alleen wat wij zegden : dat de menschen bedankten voor de karwei, wetend dat daar voor ongeoefenden *niets* te verdienen viel. Bij het begin der tweede week *bleven* 260 man aan het werk. Daar gingen er dus 137 loopen ; dat zal wel niet geweest zijn, omdat ze te veel verdienden.

Het loon, zegt de konfrater, is zooals in normalen tijd, dat wil zeggen 3 centiemen den vierkanten meter voor goeden grond en 4 centiemen voor harden grond.

We beklagen den konfrater als hij ooit in normalen tijd spitters moest zoeken aan dien prijs, en vooral als de grond op 40 centimeters moet omgespit worden, gelijk nu het geval is.

De werkman die het ijverigst gewerkt had, zegt de konfrater, ontving Zaterdag voor het werk door hem op 5 1/2 dag geleverd, een loon van 24 fr. 80.

We zegden dat alleen de sterksten, de geschiksten, *iets* konden verdienen. Hier moeten we iemand voorhebben van buitengewone bewaamheid, die per dag 165 vierkante meters ongeveer kan omspitten. Dat is een knappe kerel, maar in normale tijden zouden we zijn werk toch eerst eens van dichtbij gaan bezien : dat doet zelfs de meest ervaren landbouwer niet, op een heele week van zes dagen.

Een andere bekwame spitter, doch die het werk na één uur liet steken, ontving 32 centiemen. 't Is wel jammer dat de konfrater, nu hij op inlichtingen uit was, niet aangeteekend heeft hoeveel de anderen gemiddeld verdiend hebben, die niet zoo knap waren als de twee aangehaalde uitzonderingen. We zouden dan gezien hebben dat, precies gelijk wij zegden, slechts de armsten onder de armen aan den arbeid zijn gebleven, de ellendigen welke, om hun gezin te voeden, tot elken slafelijken arbeid gereed zijn, als hij maar wat meer opbrengt dan de 60 centiemen van den dop.

En juist dat is het, waarop wij hebben gewezen : de konfrater moge nu zeggen dat alles normaal en in de beste voorwaarden geschiedt, wij vinden het niet goed dat door openbare besturen, zelfs in de uitzonderlijke tijden die we beleven, aan werklieden loonvoorwaarden worden gesteld, die in normale tijden met verontwaardiging zouden afgewezen worden, en in den gemeenteraad al de socialisten vuur en vlam zouden doen spuwen. En als we dit niet goedkeuren, dan is het niet omdat we niet beseffen dat de bedoeling der Stad uitstekend en prijsbaar is, maar omdat we in het feit der loondrukking zelve, op dit oogenblik, een gevaar zien voor de toekomst.

Zelfs als nog minder loon zou geboden zijn dan nu het geval is, zou het initiatief der Stad op geen fiasco zijn uitgeloopen : we zegden reeds waarom. Wij kunnen, met den besten wil van de wereld, niet vinden dat alles normaal is en in de beste voorwaarden geschiedt, als drie kwart der werkeloozen van het werk moeten wegblijven, deels omdat daarbij niets is te verdienen, deels omdat de geschikten, de sterken, en de meest rampzaligen alleen aan den arbeid kunnen of willen blijven. Als dat in gewone tijden moest gebeuren, we zouden wat anders zien !

Dit alles belet ons niet, nog eens, de goede bedoeling der Stad te prijzen : maar omdat we in oorlogstijd zijn, gaat het toch niet op ons in bewondering te doen staan voor eene ekonomische ketterij.

Alek.

Oorlogsnieuws

In Frankrijk en België

OFFICIEELE BERICHTEN

Berlijn, 1 April. (Wolff.) — Ambtelijk wordt door het Duitsche groote hoofdkwartier medegedeeld :

Bij het verder innemen van het door de Belgen bezette gehucht Kloosterhoek en een klein steunpunt bij Dixmuide, namen wij een officier en 44 Belgische soldaten gevangen.

Ten Westen van Pont-à-Mousson en in het Bois le Prêtre, kwam het gevecht gisterenavond tot staan. Aan eene smalle plaats zijn de Franschen in onze voorste loopgraven gedrongen. Het gevecht werd heden voortgezet.

Bij voorpostengevechten ten Noordoosten en ten Oosten van Lunéville, leden de Franschen aanzienlijke verliezen.

In de Vogezen vonden slechts artilleriegevechten plaats.

Parijs, 31 Maart. (Havas.) — Officieele mededeeling van hedenmiddag drie uur :

In den nacht van 29 op 30 dezer zijn de Duitschers voortgegaan zonder uitwerking de brug van Nieuwpoort te beschieten.

In den loop van den dag van 30 dezer tusschenpoozende kanonnade over het geheele front van de zee tot aan de Aisne.

In Champagne en de streek van Perthes tot Beauséjour en Ville-sur-Tourbe, artillerlegevechten en mijngevechten.

In de Argonnen duurt de strijd op enkele punten met hadnekkigheid, maar zonder noemenswaardigen uitslag van een van beide zijden, voort.

In den dag na den 29sten is het fort Douamont ten Noorden van Verdun mte eenige projektielen van 21 cm. beschoten. Het fort heeft geenerlei schade beloopen.

In het wsetelijke gedeelte van het Le Prêtrebosch hebben de Franschen een linie loopgraven genomen.

Ondanks een heftigen tegenaanval, hebben de Franschen het grootste gedeelte van de veroverde loopgraven behouden.

Ten Westen van Pont-à-Mousson, aan den weg van de herberg St-Pierre naar Reignierville hebben de Franschen, in den nacht van 29 op 30 dezer, een Duitschen post vermeesterd en drie tegenaanvallen afgeslagen.

DUITSCHE LUCHTVAARTUIGEN BOVEN BAILLEUL

Parijs, 31 Maart. (Reuter). — Volgens een telegram uit Hazebrouck is vanochtend een Zeppelin over Bailleul gevlogen en heeft, zonder schade aan te richten, twee bommen geworpen. Daarop heeft het luchtschip zich in de richting van Armentières verwijderd.

Parijs, 31 Maart. (Reuter). — Een Taube heeft vanochtend zes bommen in de omstreken van Bailleul geworpen. Er is geen schade aangericht.

Aan het Duitsch-Oostenrijksch-Russisch front

OFFICIEELE BERICHTEN

Berlijn, 1 April .(Wolff.) — Ambtelijke mededeeling van het Duitsche groote hoofdkwartier :

In de streek van Augustowo en Suwalki is de toestand onveranderd.

Nachtelijke pogingen der Russen om ten Zuidoosten van Skierniewice over de Rawka te trekken, mislukten. Russische aanvallen bij Opocno werden afgeslagen.

In de maand Maart nam het Duitsche leger aan het Oostelijk front, in het geheel 55,800 Russen gevangen en veroverden 9 geschutstukken en 61 machinegeweren.

Petrogrado, 31 Maart. (Pet. Tel. Ag.) — De generale staf van het Kaukasische leger deelt mede :

Den 29sten zijn de Turken in de streek van Artwin naar Melo teruggeworpen.

Op den rechtervleugel van het front bij Sarykamysj, hebben de Russische troepen de streek van Delibala, Karaiben en Tesjakeilies bezet, na de Turken in westelijke richting te hebben teruggeslagen.

Op de andere deelen van het front is slechts onbeteekenand geweervuur gewisseld.

Weenen, 31 Maari. (Wolff.) — Officieel bericht van den grooten generalen staf :

Op het front in de Oostelijke Bsekiden is de dag tamelijk rustig verloopen. In de sektoren die zich aan de Ootszijde hierbij aansluiten, duren de gevechten voort.

Op de hoogten ten Noorden van Disna en ten Noordoosten van Kalna zijn opnieuw verscheidene stormaanvallen van de Russen, die de vijand des nachts herhaalde, afgeslagen. Ook ten Noorden van den Uszok-pas zijn nachtelijke aanvallen van vijand met zware verliezen voor hem gefnuikt. Er zijn weer 1900 gevangenen aangebracht.

Op de overige gedeelten van het front is niets van belang gebeurd. Er zijn daar alleen artillerie-gevechten geleverd.

Sedert 1 Maart zijn in 't geheel 183 officieren en 39,942 man gevangen gemaakt en 68 machinegeweren veroverd.

PRZEMYSL

In de « Lokal Anzeiger » leest men eenige bijzonderheden over de in den jongsten tijd zoo vermaard geworden stad Przemysl. Reeds sedert de elfde eeuw was zij een versterkt kamp, dat zijn naam ontleende aan den Poolschen vorst Przemyslaw, die omstreeks 750 de stad gesticht zou hebben. Aan belegeringen heeft de stad steeds met succes wederstand weten te bieden. Drie eeuwen geleden waren het de Kozakken, daarna de Zweden, onder aanvoering van Douglas, vervolgens Rakoczy en de Zevenburgers. Nooit gelukte het echter de stad te veroveren.

De Franciskaner-kerk bevat kostbare relikwieën, speciaal een Madonnabeeld, dat even groote vereering geniet als het beroemde beeld te Tsjenstochau.

Tot kort na 1370 stond het bisdom van Przemysl onder den bisschop van Lebus (Mark Brandenburg). Gregorius de XIe verhief haar tot een bisdom. Met Maagdenburgsche recht, een mengsel van oud-Saksisch gewoonterecht en het plaatselijk recht van Maagdenburg, werd de stad later door Jachello, den grootheertog van Littauen, verleend, die als Wladislaw de IIe den Poolschen troon besteeg en in 1410 bij Tannenberg de Duitsche orde overwon.

Sedert meer dan 40 jaren is de Oostenrijksche regeering bezig de stad tot een moderne vesting te maken. De voornaamste verdienste heeft zich daarbij generaal Galgotzy verworven, die zeven jaar geleden gepensioneerd is. Hij had drie veldtochten meegemaakt en was ook buitengewoon thuis in de theorie van de moderne krijgswetenschap. Tusschen 1890 en 1900 was hij korpskommandant in Przemysl. Keizer Frans Jozef is hem, uit dankbaarheid voor hetgeen hij voor deze vesting gedaan heeft, altijd door groote vriendschap blijven bewijzen.

Aan den Bosphorus

In een telegram aan de « Daily Mail » over de beschieting van de forten aan den Bosphorus leest men nog, dat de Russen op die wijze met hun bondgenooten aan de Dardanellen samenwerken en bovendien, wat het belangrijkst is, de Turken willen dwingen hun officieren van de vestingartillerie, die al te gering in aantal zijn, te verdeelen en een gedeelte ervan van de Dardanellen naa den Bosphorus ovr te brengen. De Russische schepen vuren van eenige mijlen ver uit zee. Watervliegtuigen nemn het doel waar en brengen korrecties aan, eveneens als aan de Dardanellen. De forten van den Bosphorus zijn niet al te geducht en te dicht bij het water om veel uitwerking te hebben. Zij zijn integendeels gewapend met kanonnen van 15 cm. D Duitschers zijn echter druk doende geweest om nieuwe batterijen achter en boven de oude te plaatsen. De gevaarlijkste forten daar zijn twee die aan den Aziatischen kant liggen en een aan den Europeeschen kant bij den ingang. Deze zijn voorzien van kanonnen van 23 cm. 28 cm. en 30 cm., die het geheele noordelijke gedeelte van de straat en ook de open zee over een afstand van 3.5 km. bstrijken. Tegen deze is het vuur van de Russen vooral gericht.

Ter Zee

ENGELSCH SCHIP AAN EEN DUIKBOOT ONTKOMEN

Londen, 31 Maart. (Reuter). — Het te Glasgow thuis hoorende stoomschip « City of Cambridge », dat te Liverpool is aangekomen, heeft op de westkust van Engeland een Duitsche duikboot ontmoet. Door handig manoeuvreeren wist de kapitein de duikboot voor zijn boeg te houden en ze daardoor te beletten een torpedo af te vuren. Het stoomschip is evenwel een half uur lang met granaten bestookt, waardoor de booten en de kajuit zijn vernield. Geen der scheepsofficieren is getroffen. Ten slotte zag de duikboot zich genoodzaakt den aanval op te geven, daar ze wind en zee tegen had.

ENGELSCHE STOOMSCHEPEN IN DEN GROND GEBOORD

Londen, 31 Maart. (Reuter). — Het Engelsche stoomschip « Flaminian », van Glasgow naar Kaapstad onderweg, is Dinsdag vijftig mijl uit de Scilly-eilanden in den grond geboord. De bemanning van 41 koppen is opgepikt door het Deensche ss. « Finlandia » en te Holyhend aan land gebracht.

De « Flaminian » mat 3500 ton, was in 1914 gebouwd en behoorde aan de Ellerman Lines Ld.

Londen, 31 Maart. (Reuter). — Hier is bericht ontvangen dat het te Glasgow thuis hoorende stoomschip « Crown of Castile » bij de Scilly-eilanden is getorpedeerd.

De « Crown of Castile », in 1905 gebouwd, mat 4605 ton bruto, 2828 netto en behoorde aan de Crown ss. Cy. Ld. te Glasgow.

Buitenland

DOOD VAN LORD ROTHSCHILD

Londen, 31 Maart. (Reuter.) — Lord Rothschild is overleden.

GENERAAL PAU

Generaal Pau is van Saloniki naar Athene vertrokken.

CHINA EN JAPAN

Londen, 31 Maart. — Naar de Pekingsche koresrpondent van de « Daily Telegraph » meldt, hebben de onderhandelingen in de zestiende conferentie op Dinsdag een ongunstigen keer genomen. Er komen berichten in over de voorbereiding van een Japansche militaire actie tegen de spoorwegen van Poekou (bij Nanking aan de Jangtse) naar Tientsin en van Moekden naar Peking.

HET TURKSCH-DUITSCH BONDGENOOTSCHAP

Konstantinopel, 31 Maart. (Wolff.) — In eenen doordachten artikel over het Bismarck-Jubileum, uit de « Tanin » de hartelijke deelneming der Osmanen aan het feest van het verbonden Duitschland en getuigt voor dhe verdiensten van den grondlegger van het Duitsche Rijk de grootste achtingsvolle bewondering.

« Tanin » betoont bijzonder het aandeel van Bismarck in de ontwikkeling van de Turksch-Duitsche betrachtingen en sluit met den wensch, dat zich de nieuwe Duitsche politiek, die Bismarck's werk : het Turksch-Duitsch bondgenootschap, tengevolge had, ook in de toekomst in gelijke mate als vruchtdragend moge wezen.

Waarom zijn de negers zwart

Op dit vraagstuk heeft al menige geleerde zitten broeien.

De negers immers leven onder de gloeiende Afrikaansche zon, die haar verzengende stralen met oneindig grooter intensiviteit omlaag zendt dan in het hooge Noorden. Wit nu is de kleur, welke het best de lichtstralen weerkaatst, zwart daarentegen absorbeert ze ; om die reden gebruiken wij in het warme jaargetijde bij voorkeur lichtgekleurde stoffen. Donkere nemen de zonnestralen op en houden de warmte vast.

Oppervlakkig zou men meenen, dat daarom de in het Noorden wonende menschen donker, de om en bij den evenaar levende, lichtgekleurd zouden zijn.

In plaats daarvan zien we juist het omgekeerde. Zou de natuur zich hier vergist hebben? Waarschijnlijk niet ; want de negers verdragen de hitte aanmerkelijk beter dan de blanken en ook bij ons wordt de huid bruin zoodra wij aan de inwerking der zon zijn blootgesteld. De donkere huidskleur is dus wèl een beschutting tegen de zonnehitte.

Het donkerbruine pigment dat door de inwerking der zon onder onze huid wordt gevormd en nog veel meer het zwarte pigment in een negerhuid, zuigt de chemisch werkzame zonnestralen op. Niet de eigenlijke warmtestralen verbranden de huid, maar de chemische ; de zoogenaamde ultraviolette stralen zijn het die in het celweefsel van de onderhuid doordringen, het aantasten en het verbranden van de huid teweeg brengen. Doordien het gekleurde pigment deze stralen tegenhoudt, wordt het onderhuidsche celweefsel beschermd.

Een donkere huidskleur, meer bijzonder de zwarte van den neger is derhalve werkelijk een kleur, die beschermt tegen zonnehitte.

Nieuws uit Brussel

(Van onzen Korrespondent)

DE HULP AAN WERKELOOZEN TE ST-GILLIS. — In deze gemeente rezen gedurig klachten op tegen de wijze waarop de hulp aan welkeloozen ingericht was. Wij zijn op inlichtingen uit geweest, en durven verzekeren dat zij die zulke klachten uiten, pezewevers zijn. Stellig is het dat er hier en daar misbruiken bestonden, en misschien nog bestaan, maar zeker is het ook dat deze Gemeente al doet wat haar mogelijk is om de misbruiken te doen ophouden, en alles in 't werk stelt wat in hare macht is om de armoede zooveel mogelijk te lenigen.

Om daarvan een klein gedacht te geven zal het volstaan de inrichting der hulp aan werkeloozen eens eventjes toe te lichten.

Eerst en vooral ontvangen, zooals overigens overal, de werkeloozen soep en brood des middags. Een tweede eetmaal wordt hun bezorgd, niet gereed gemaakt, maar onder vorm van eetwaren ; de prijs der twee eetmalen komt de Gemeente op dertig centiemen te staan.

Dit tweede eetmaal wordt in sommige gemeenten van den Brusselschen omtrek volgens goeddunken uitgedeeld door de inrichters der kantienen. In St-Gillis heeft men deze zaak beter willen regelen, en men heeft daar een gemeentewinkel opgericht waar aan de werkeloozen het tweede eetmaal geleverd wordt in eetwaren volgens keus. Daartoe krijgen de ondersteunden bons waarmee hun de artikels afgeleverd worden.

Dat is nog niet alles ; volgens de grootte der familie krijgen de werkeloozen nog eene som van 3 tot 8 fr. per veertien dagen, met welk geld zij dan in de winkels de waren kunnen gaan koopen die niet in de gemeentewinkels te bekomen zijn. Hoe klein deze vergoeding ook weze, toch kostte zij, gedurende de laatste veertien dagen, 18,500 fr. aan de Gemeente.

Er zijn ongeveer 15,000 werkeloozen in Sint-Gillis ; de bons voor het tweede eetmaal alleen kosten gemiddeld 10 tot 12 centiemen per dag en per persoon, 't zij 1,800 fr. ongeveer per dag.

Men kan daardoor zien dat in St-Gillis de werkeloozen op bevredigende wijze vortgeholpen worden, en ook dat de Gemeente zware kosten te dragen heeft.

VOOR ONZE BELGISCHE SOLDATEN. — Hoevelen onzer jongens die, ginder in Duitschland gevangen zitten, ontvangen nooit eenig nieuws uit het vaderland, 't zij dat hun familie niet weet waar ze zijn, of omdat deze familie zelf moest gaan vluchten! Welke droevige toestand moet het zijn voor zulke jongens die gedurig de anderen zien brieven ontvangen van huis, ja zelfs allerhande geschenken zien aankomen? Zij, de ongelukkige verstootelingen, zien nooit een zonnestraaltje schijnen in het droeve nietsdoenersleven der kampen, dat den geest afmat en de zinnen verstompt.

De dame van een dokter van het Roode Kruis, Mevr. Janvier, heeft daarin willen voorzien, en stichtte een komiteit dat zich bezighoudt met het inzamelen van giften voor de Belgische soldaten in Duitschland. Hare edelmoedige gedachte werd dadelijk bijgetreden door vele liefdadige burgers, en weldra kan men beginnen met het verzenden van kistjes met geschenken voor de minst bedeelden onzer jongens.

Ieder kistje bevat 250 grammen pepperkoek, 125 gr. speculatie, 125 gr. drooge koekjes, 125 gr. chocolade, 1 Engelsche « cake », 1 doos met 6 sardinen, 1 stok « jap », 1 rol muntpastillen, 3 cigaren en 12 cigaretten.

Men stelle zich het geluk voor van den armen soldaat wanneer hij, die nimmer iets ontving, zoo op 't onverwachts bedeeld wordt met zoo allerlei nuttige en lekkere dingen.

Welnu, lezers, het ligt maar aan u vele zulke gelukkige te maken. Elk kistje met al de opgegeven zaken er in kist slechts 2 franken, verzending inbegrepen. Wilt ge 2 frank sturen aan de de Lignestraat, 48, of aan de Koninklijke straat, 67, dan wordt een kistje naar Duitschland verzonden en afgeleverd binnen de tien dagen ; kent ge een Belgisch gevangene aan wie ge dergelijk geschenk wilt doen, dan geeft ge heel eenvoudig zijn adres op en het ding komt terecht door bemiddeling van het komiteit.

Reeds werden er 200 kistjes verzonden. Laat ons hopen dat dit werk zulke uitbreiding neme dat er weldra geene vergeten jongens meer tusschen onze krijgsgevangene soldaten in Duitschland zullen te vinden zijn.

DE KONINKLIJKE BOEKERIJ. — Er wordt ons medegedeeld dat de Koninklijke Boekerij hare lees- en periodiekenzalen voor het publiek zal openstellen van af Woensdag 7 April alle dagen van 10 tot 1 en van 3 tot 5 ure (Duitsche tijd). De kaarten, afgeleverd verleden jaar, zijn geldig voor 1915.

WERK DER WEEZEN. — Een blad meldde dat, onder het voorzitterschap van mijnheer Woeste, een werk gesticht werd voor het plaatsen van de weezen van den oorlog, welke zullen geplaatst worden bij liefdadige personen of bij gebrek aan familie aan onderwijzers zullen toevertrouwd worden « die alle waarborgen opleveren noodig om hun een stevige opvoeding te geven, aangepast aan hunne zedelijke en sociale noodwendigheden ».

Leden van het Komiteit zijn o. a. de deken van Ste-Gudule, de kannunik Simons ; aartshertog G. de Spoelbergh, enz., het werk staat onder de bescherming der Belgische bisschoppen.

Volgens den omzendbrief werd er rekening gehouden met de overtuiging der familiën. Gezien de samenstelling van het komiteit valt daar zeker niet aan te twijfelen...

OPGEPAST VOOR 'T BROOD. — Er waren op 14 Maart nog 3,430,000 kil. bloem en 2,400,000 kilos graan voor de Brusselsche omgeving, in de magazijnen. Vele lieden stellen zich misschien voor dat die hoeveelheden zoo groot zijn dat het nu niet meer op kan. Maar wacht een beetje : gedurende de week van 1 tot 8 Maart kwamen er slechts 4 booten aan te Rotterdam met 14,437 ton bloem, en voor de volgende week kwamen er slechts 3 toe met 3,536 ton bloem en 4,026 ton graan. Het is dan ook niet voor niet dat het Nationaal Komiteit aandringt opdat er zuinig zou omgegaan worden met het brood, te meer dat het landbouwministerie van Amerika verklaarde dat de groote uitvoer van bloem en graan uit Amerika naar Europa niet langer kan gedacht worden zonder een gevaar te worden voor de bevolking der Vereenigde Staten zelve.

VOOR DE VLUCHTELINGEN. — In Ten-Noei werd een huis voor vluchtelingen gesticht in de Marktstraat, 29, waar slechts tijdelijk diegenen opgenomen worden die na 4 uur 's avonds en voor 9 u. 's morgens aankomen ; er is slechts plaats voor twaalf lieden, doch zijn er meer, dan worden die verder in hotels geplaatst. De vluchtelingen die in gezegd huis verlangen opgenomen te worden dienen zich aan te geven in het kommissariaat der Kruisvaartstraat.

Het werk werd gesticht met het doel de ongelukkigen te ondersteunen die hier nog wekelijks aankomen, wier huisjes afgebrand of stukgeschoten, en die hoegenaamd geen middelen van bestaan meer hebben.

VEREENIGING VAN HANDELAARS. — Tegenwoordig worden er zoo wat allerlei vereenigingen in 't leven geroepen met verschillend doel ; zoo vraagt men ons nu weer een oproep te doen voor het stichten eener Vereeniging van Handelaars ; het allereerste werk zal zijn die handelaars ter hulp te komen welke, door de krisis die ze nu te doorworstelen hebben, in hunne belangen geschaad werden op zulke wijze dat zij « niet meer voort kunnen ». Het zal dus een soort onderlingen bijstand worden. Reeds traden verscheidene groote handelaars in het voorloopig komiteit ; dat zij die wenschen deel te maken van deze nieuwe en nuttige inrichting hun adres zenden aan het sekretariaat, Kunstlaan, 44a, op naam van M. G. Vanderslyen ; er zullen overigens inschrijvingslijsten aan al de handelaars gezonden worden.

VALSCH BANKPAPIER. — We hebben reeds gemeld dat eene welingerichte bende valschmunters biljetten hadden gemaakt van 1, 2 en 100 frank.

M. Franville, officier der politie, vernam weldra dat verschillige lieden ondereen aan 't regelen waren hoe de gemaakte briefjes dienden uitgegeven te worden. Hij ging op zoek en knipte weldra drie kerels, in wier woning afdruksels van valsche briefjes werden gevonden, alsook stukken van eene drukpers en een numeroteermachien.

Een paar dagen geleden vond men onder de brug der Brigittienenstraat een pak met 28,000 briefjes van 1 frank, alsook clichés en drukinkt. Deze ontdekking leidde tot de aanhouding van een paar kerels die in betrekking waren met de vroeger aangehouden leden der bende ; door de aanhouding hunner vriendjes hadden ze schrik gekregen en hadden ze heel de rommel weggeworpen.

Nu komt men bij het lief van 'nen zekeren H..., in de Voldersstraat, eene handpers te ontdekken welke gediend had om biljetten van 1 frank te maken. De gansche bende was gesnapt!

EEN SNELTRAM! — Daar is kwestie een sneltram te doen loopen tusschen den Borinage en de hoofdstad. Iederen morgen zou hij uit La Louvière en Bergen vertrekken naar Brussel met terugkeer uit de hoofdstad rond den avond. Men denkt dat de reis 2 u. 30 zou duren.

PROVINCIEMANNEN. — We zien ze 's Woensdags weer komen, aan de Beurs, de mannen uit de provincie, die stilaan terug aan hunne zaakjes keeren ; oh, nog weinig talrijk, maar toch, er zijn reeds zaakjes te maken en negocie te doen, er is misschien wat geld te verdienen, en dat is reeds zóo lang geleden!

Nu zijn ze er weer, ze zitten in de koffiehuizen rond de Beurs, laten zich lekkere malen voorzetten, zooals in vredestijd iederen Woensdag ; het schijnt dat het voor hen geen oorlog is ; ze pakken « plenty » potten, en tegen den avond ziet men ze over de binnenlaan kuieren, rood van gezicht en vreugdevol rondkijkend ; ofwel ze vullen de koffiehuizen rond de Noord- of Zuidstatie, waar ze ondanks alles van den oorlog spreken, de tafels vol krabbelen met allerlei strategische plannen, ofwel klagen over de duurte der tijden, over den invloed der krijgsverrichtingen op den prijs van de ajuinen of van het leder.

MEN HEROPENT! — Na het Muzeum van Schoone Kunsten werd het Mezeum van Natuurkunde heropend ; toen kregen we onlangs de heropening van de Koninklijke Bibliotheek, en nu ziet men weer dagelijks stilaan de oude lieden terug de weg inslaan naar de Kruidtuin, den « Botanikken hof », zooals het volk zegt.

Weer loopen er kleine kindertjes rond, in de lommerijke wegen aan den ingang, en stoeien en spelen er tot groote vreugde der oudjes die er, stil en kalm hun pijpje rookend, het spel der kleinen gelukkig-glimlachend gade slagen. Terwijl fluiten en zingen de vogels in de hooge, zeldzame boomen, en loopen de geleerde lieden rond van plant tot plant, aanteekeningen makend en nota's nemend, terwijl elk blad, elk bloempje onderzocht en bekeken wordt.

Ginds, in 't midden van de waterplas, schiet de waterstraal van het fonteintje omnoog, net als in de vroegere, vredige dagen, terwijl daar, op het terras aan de broeikassen, eenige zonnekloppers hun dutje doen op de banken, den neus vlak in de zon.

De Kruidtuin is weer open, en schijnt weer de vroegere wandelplaats te zijn voor klein en groot. En toch, ik weet niet, maar het scheen mij dat er iets aan het « décor » ontbrak ; er is iets dat niet juist in zijnen haak zit.

En 'k ging aan 't dubben, tot het me eindelijk te binnen schoot : waar zijn de kinderkoetsjes, waar zijn de meiden, waar zijn hunne vrijers? Dat is het wat er nog mankeert in den Kindertuin.

Helaas, wanneer zien we onze piotjes weer? Wat zullen de meidjes van den « beuten » voortaan fier zijn nevens hunnen piot of hunnen carabinier te wandelen « die aan den Yzer gevochten heeft »!

WAT SCHOONS. — Een bakker heeft me deze week wat schoons verteld van eenige zijner collega's. Dat is nu misschien niet heel schoon, maar dat is den bakker zijne zaak. Ik vroeg hem hoe het kwam dat, gezien enkel de bakkers bloem bekomen, er nog zoovele winkeliers zijn die bloem verkoopen kunnen, en zulks doen aan 1 fr. 20 tot zelfs 1 fr. 40 den kilo.

— Ja, ziet ge, was 't antwoord, die doen goede maar schandelijke zaken ; er zijn bakkers die iederen dag ten minste een paar klanten hebben die, voor de eene of andere rede, hun rantsoen brood niet gaan halen ; hij zet dus dagelijks die bloem op zijde ; dan maakt men aan sommige klanten wijs dat er «vandaag» geen bloem genoeg was, en de klanten moeten zich tevreden stellen met minder brood ; voeg daarbij nog de aardappelbloem die zij in de bloem mengen en ge kunt u gemakkelijk voorstellen hoe die bakkers er op eenige dagen tijds in gelukken eenige kilos bloem te pikken. Deze bloem kost hun fr. 0.52 de kilo ; welnu, een kruidenier koopt die graag aan 80 of 90 centiemen den kilo, om ze dan met dikke winst voort te verkoopen. En zoo komt het, voegde de bakker er bij, dat de oorlog voor sommige oneerlijke lieden eene goede zaak wordt... »

Er is nu reeds een regeling gesteld voor de prijzen van allerhande koopwaren ; waarom zou hetzelfde niet kunnen gebeuren voor de bloem? Men zou bijvoorbeeld kunnen bepalen dat de bloem niet duurder mag verkocht worden dan aan den prijs door het Komiteit gesteld. Dan zouden sommige bakkers hunne oneerlijke zaken van zelf moeten staken.

Officieele Lijst DER Belgische soldaten gevallen op het veld van eer

2e Legerdivisie.

Artan, de Saint-Martin, onderluitenant, 6e linie, Montigny-lez-Lens, 26-9-1914.

Baetens, hulpofficier, 5e linie, Ramscapelle, 29-10-14.

Bodenhorst, Leo, luitenant, 7e linie, Lombaertzijde, 1-11-1914.

Bultot, kapitein-kommandant, 6e linie, Haecht, 26-8-1914.

Cambrelin, luitenant, artillerie van de 7e gemengde brigade, 23-10-1914. Begraven op het kerkhof van Sint-Joris bij Nieuwpoort.

Chesselet, onderluitenant, 27e linie, Kessel-Loo, 10-9-1914.

Daems, kapitein-kommandant, 6e linie, Veurne, 1-11-1914. Gewond te Ramscappelle op 30-10-1914, gestorven in het hospitaal te Veurne ; begraven op het kerkhof van Veurne.

Defer, kapitein-kommandant, 7e linie, Lombaertzijde, 4-11-1914, kerkhof van Nieuwpoort.

De Marteau, onderluitenant, 7e linie, 29-9-14, Onze-Lieve-Vrouw-Wavre, Hoeve Slaap in strooi.

De Tollenaere, E., hulpofficier, 6e linie Wesemael, 12-9-1914.

Devriendt, onderluitenant, 5e linie, Wijgmael, 12-9-1914.

Dungelhoef, G. D., kapitein-kommandant, artillerie van de 6de gemengde brigade, Wesemael, 12-9-1914.

Dungelhoef, H. Y., kapitein-kommandant, 7e linie, St-Joris, 19-10-1914. Kerkhof van Sint-Joris.

Durt ,kapitein-kommandant, 7e linie, 29-10-1919. Begraven te Onze-Lieve-Vrouwe-Waver, Hoeve, slaap in strooi.

Galere, luitenant, genie der 2de legerdivisie, Nieuwpoort, 11-11-14. Begraven te Nieuwpoort bij de kerk.

Houart, major, 7e linie, St. Joris, 23-10-14. Begraven op het kerkhof van St. Joris.

Jamin, tweede kapitein, 7e linie, Lombaertzijde, 4-11-1914.

Jansen, hulpofficier, 6e linie, Wesemael, 12-9-1914.

Lamotte ,onderluitenant, 25e linie, gestorven in het Gasthuis Rosendael (Duinkerken).

Leclercq, tweede kapitein, 6e linie, Ramscapelle, 30-10-14. Begraven op het kerkhof van Ramscapelle.

Lemal, onderluitenant, 5e inie, Wijgmael, 12-9-1914.

Lequeux, kapitein-kommandant, 5e linie, Wijgmael, 12-9-1914.

Mendianx, onderluitenant, 6e linie, Ramscapelle, 26-10-1914.

Remy, kapitein-kommandant, 7e linie, Pullaer, 6-10-1914.

Ruth, kapitein, 5e linie, Engeland. Begraven op het kerkhof van Nieuwpoort.

Sohie, Edgard Hendrik Adriaan, kapitein-kommandant. Genie der 2de legerdivisie, Lombaertzijde, 4-11-1914.

Thiry, kapitein-kommandant, 5e linie, Wijgmael, 12-9-14.

Transaux, hulpofficier, 6e linie, Haecht, 27-8-1914.

Van Camp, onderluitenant, 7e linie, Haecht, 27-8-1914.

Vandenbussche, kapitein, 5e linie, Boort Meerbeek, 25-8-1914.

Van Neer, hulpofficier, 6e linie, Onze-Lieve-Vrouwe-Waver, 30-9-1914.

Verbert, luitenant, 7e linie, Pullaer, 6-10-1914.

3e Legerdivisie

Berguet, Augustijn-Huibrecht-Jozef, tweede kapitein, 14e linie, Sint-Joris (Nieuwpoort), 24-10-1914.

Biebuyck, Marcel Alois Daniël Emiel, luitenant, 9de linie, Le Hâvre, 25-10-14, gewond te Lombaertzijde, den 20-10-14.

Bronne, Gustaaf Marie Jozef Lodewijk Frederik, luitenant, 12de linie, Queue du Bois (Luik), 16-8-14.

Bruneel, Alberic Constantin Edward, majoor-stafadjunct, 9de linie, Luik, 6-8-14, Sint-Walburgis-kerkhof.

De Craene, Mauritz Edward Frans, tweede kapitein, 12de linie, mitrailleurscompagnie, Wespelaer, 12-9-14.

De Halloy, reserve-luitenant, 14de linie, Sint-Joris (Nieuwpoort), 24-10-14.

Delange, toegevoegd geneesheer, Genie der 3de legerdivisie, Caeskerke, 24-10-14, kerkhof van Caeskerke.

Depire, Gaston Albrecht, onder-luitenant, 3de regiment artillerie, Lokeren, 8-10-14.

Baron de Menten de Horne, Kamiel-Frederik Jan Wenceslas, kapitein-commandant, 2de regiment lansiers.

Derousseaux, onder-luitenant, 14de linie, Wespelaer, 11-9-14, kerkhof van Wespelaer.

D. de Schrijnmaekers, Gaston Gustaaf Karel Arseen, kapitein-commandant-stafadjunkt, 11de linie, Wespelaer, 11-9-14.

Duchesne, Karel August Maurits, kapitein-commandant, 14de linie, Luik, 5-8-14.

Dufrane, reserve-onder-luitenant, 4de regiment jagers te voet, Sart-Tilman (Luik), 6-8-14.

Dusart, Karel Edward, kolonel, 11de linie, Luik, 6-8-14, kerkhof van Rhees.

Fauconier, Leo Jozef Hendrik, luitenant, 9de linie, Meerbeke, gefusilleerd.

Fisette, August Antoon Armand, 2de kapitein, divisie genie der 3de legerafdeeling, gewond te Lier den 2-10-14, overleden in het krijgsgasthuis te Antwerpen.

(Wordt vervolgd.)

Over Sterrekunde

Zondag j.l. gaf heer Rombaut eene belangrijke voordracht over « De sterrenkundige werktuigen door de eeuwen heen en hunne toepassing », voordracht door « De Solidairen » in El Bardo ingericht. Zooals naar gewoonte was er een talrijk, aandachtig publiek opgekomen. Wij laten hier een beknopt verslag dezer voordracht volgen.

Reeds in de vroegste tijden werden er sterrekundige waarnemingen gedaan. De eerste werktuigen, alhoewel nog zeer eenvoudig, waren reeds echte kunststukken. Hipparchos deed de eerste waarnemingen te Alexandrië ; zijne toestellen bestonden uit latten en ringen, arbaleten, armillasferen, astrolabiën, diopters, enz., ook te Peking worden nog zulke toestellen bewaard. Hij maakte eenen katalogus van 1022 sterren welke hij alle eenen naam gaf en waarvan hij de plaats bepaalde. Later bepaalde Ptolomeus de afstanden der verschillende sterren en stelde vast dat de aarde het middenpunt was van het heelal. Eerst in de 16e eeuw stelde Copernicus vast dat niet de aarde maar wel de zon het middenpunt was van het heelal. Er behoorde moed toe om in die tijden zulke beweringen voornit te zetten gezien de vervolgingen waaraan men vanwege de kerk blootgesteld was wanneer men iets durfde beweren dat niet met hare dogmas overeenkwam. De vervolgingen bleven dan ook niet uit voor de geleerden van dien tijd evenmin als later voor Galilea die zei dat de aarde rond eene as wentelde.

Johannes Kepler bepaalde de wetten waar-

aan de planeten in hunne omwenteling rond de zon gehoorzamen. Nog later komt er door twee belangrijke ontdekkingen eenen gansehen ommekeer in de sterrekunde. Door een louter toeval vindt Hans Lippershey den verrekijker uit, ook Galilea vindt dit, doch de regeeringen vragen hun, hunne uitvinding geheim te houden daar dit van groot nut kon zijn in de aanstaande oorlogen. De tweede ontdekking was de verbetering van het slinger-uurwerk. Hier geeft de spreker ons de verschillende uurwerken te aanschouwen. Van dien tijd af gaat de kennis der hemellichamen met rassche schreden vooruit. De verrekijker die eerst met metalen spiegels gebruikt werd, wordt later door glazen spiegels vervangen. Spreker laat uitschijnen dat nu de kennis der sterrekunde op vaste gronden berust. De photographie speelt het laatste kwaart eeuws een groote rol in de sterrekunde. Dank zij hunne berekeningen kunnen de sterrekundigen lang op voorhand den juisten tijd bepalen wanneer eene komeet zal verschijnen, of ook wel andere astronomische verschijnselen waar te nemen zijn, getuige de eklips verschenen in April 1912. Dit belet niet dat er, nog steeds, nieuwe ontdekkingen gedaan worden.

Door gepaste lichtbeelden wordt aangetoond het onderscheid tusschen de sterrenwachten van vroeger en nu, evenals de waarde der toestellen waarover de moderne wetenschap beschikt. In het observatorium van Yerkes (Vereenigde Staten van Amerika) treft men aldus een kijker aan met een objektief van ruim 1 meter doormeter en eene lengte van bijna 20 meters, waarmede de beelden 2000 à 3000 maal dichterbij gebracht worden.

Op te merken valt, dat met het bloote oog tegelijkertijd niet meer dan 3500 sterren zichtbaar zijn. Waar met het bloote oog ééne ster zichtbaar is mag men zeker zijn dat er minstens twee of meer zijn. De voordrachtgever toont ons door middel van platen dat daar waar voor het bloote oog 15 sterren schijnen te bestaan er in werkelijkheid eene groote massa bestaan welke slechts met een kijker zichtbaar zijn. De maan, waar men vroeger slechts een ventje in meende te zien, bleek later door toedoen der kijkers oneffen te zijn met donkere en lichte vlekken, welke bergen en zeeën zouden zijn; nog later echter vond men dat er geen water op de maan te vinden was doch dat deze vlekken zandwoestijnen waren.

Men heeft ook gedacht dat de maan bewoond is, — dit kan echter niet bepaald worden. Alhoewel er zich geene of een zeer lichte dampkring bevindt is het niet onmogelijk dat er levende wezens zouden bestaan.

Het publiek bracht den heer Rombaut eene welverdiende ovatie. Alle uitleggingen waren men eene schoone reeks lichtbeelden verduidelijkt.

Zondag a.s. zal Dr Jacquet handelen over « De Roentgenstralen ».

Bij de Kinderen Martelaars

Dinsdag j.l. had in de studie van notaris Cols, onder het voorzitterschap van den heer Mols-Osy, de algemeene jaarvergadering plaats van de maatschappij tot bescherming der kinderen-martelaars. Tusschen de aanwezigen bemerkten we: heeren Royers, volksvertegenwoordiger, oud-voorzitter; Eiffe, kasmeester; Alf. Cols, penvoerder; Kassaerts, toegevoegde penvoerder; leden: Paul Hering, Frauchen, Witteveen, Wiederechter.

De heer Mols-Osy dankte de aanwezigen voor hunne opkomst, huldigde de drukpers voor hare ondersteuning; dankte Mevr. Smeesters, bijzonder voor de bewezen diensten en de ongekende bescherming welke ze aan de kinderenmartelaars verlende en hoopte dat alle komiteitsleden al hunne krachten zullen inspannen om het werk te doen groeien en bloeien.

Dan las de heer Cols het volgend prachtig gedokumenteerd jaarverslag voor:

Het jaar 1914 begon voor onze maatschappij in gelukkige omstandigheden. Het gedrag onzer kinderen, in het gesticht verzorg, was goed; hun gezondheidstoestand uitmuntend. Geen klacht werd gehoord wat betreft de houding onzer kinderen in huis, school, straat, en te Calmpthout. Integendeel, ieder was het eens volmondig te verklaren dat onze lievelingen zich deden beminnen om hun onberispelijk gedrag, hun eenvoudige kraakzindelijke opschik en zelfs, — wij zijn er trotsch op het te kunnen zeggen, om hun wellevendheid en voorkomende manieren. De plaatsen, met zooveel oordeel en kieschheid toegekend door onze verkleefde bestuurster, Mev. Smeesters, onder het toezicht van de bestuurders van het gesticht, had gelukkige uitslagen. Loftuigingen werden ontvangen van wege tal van damen, aan wier zorgen wij meisjes toevertrouwden als dienstbode en kindermeid.

Bij het sluiten van het jaar 1913 was er een tekort in kas van ongeveer 5000 fr. Er dienden maatregelen genomen om door buitengewone inkomsten, dit tekort te dekken. Het bestuur kwam die moeilijkheid te boven. Er traden 20 nieuwe leden toe, die aan het werk een som van 600 fr. ongveer verzekerden. Deze nieuwe bijtredigen zijn hoofdzakelijk te danken aan den iever en de pogingen van onze medeleden de heeren: Emiel Grisar, graaf Emiel Le Grelle en Jan Van der Linden; wij achten het ons tot een plicht hulde te brengen aan de toewijding van deze reeds zoo verdienstelijke mannen.

De gedachte een groot weldadigheidsfeest in te richten bij het begin van den Winter, won veld. De vereeniging «Kinderen-Martelaars» van Antwerpen, kon zich niet verhoovaardigen groote plechtigheden te hebben ondernomen die tot de schitterendste wereldsche feesten mogen gerekend worden, welke Antwerpen ooit vierde en genoot? Wij herinneren slechts aan het feest Ernest Van Dijck in den Koninklijken Schouwburg, en het liefdadig bal in de zalen van de Harmonie bijgewoond door zijn K. H. prins Albert van België.

De oorlog, die geesel, welke rouw en wanhoop brengt in de meeste landen van Europa en den 2den Augustus 1914 begon, veroorzaakte storing en wanorde in onze huisgezinnen, alsook in de liefdadige instellingen. Oordeel over onze bekommernis en smart wanneer wij dachten aan de toekomst van ons werk en het behoud van de kinderen over wier belangen wij dienden te waken. Den 12den Augustus, deelde de schatbewaarder ons mede, dat er een in kas was van 1100 fr. en wij bevroedden al de moeilijkheden welke zouden oprijzen om nieuwe hulpmiddelen te verschaffen. Bij hoogdringendheid nam de Raad de volgende beslissingen:

1. Het gemeentebestuur zal verzocht worden een toelage te stemmen;

2. Geen enkel nieuw kind zal in het gesticht worden aanvaard en de kinderen wier ouders er het verzoek zouden om doen, worden aan het huisgezin weergegeven. Wakers zullen worden aangesteld, om ons te vergewissen dat de kinderen behoorlijk worden behandeld;

3. Rijst, bloem, erwten, zullen in voorraad gekocht worden, en de bestuurster zal waken over de uitgaven.

4. In dringend geval zal er een leening aangegaan worden.

Door deze beslissingen daalde het getal kinderen tot 21; de maatschappij ontving een gift van 1000 fr. van het gemeentebestuur, en de bank Jos. J. Le Grelle, schonk met de meeste bereidwilligheid een krediet van 5000 fr. waarvan de helft werd genomen door achtereenvolgende sommen.

De beschieting der stad ging voorbij zonder nadeelen voor onze kinderen, en wij houden er aan openlijk te verklaren, dat mevr. Smeesters, onze moedige bestuurster, tegen haar taak was opgewassen. Zij heeft het gesticht geen enkel oogenblik verlaten, en dank zij haar krachtig beleid en het moederlijk gezag dat zij op de kinderen heeft en de gegenheid welke de kinderen haar toonen, heerschte er in het gesticht ontmoediging noch zwakhid.

De gezichteinder is nog niet opgeklaard, moeilijke stonden zullen nog aanbreken, maar wij stellen vertrouwen in de toekomst.

Antwerpen is het beloofde land voor de liefdadigheid en de opoffering. Waar het oog ook ziet, overal ontwaart het een noogst loffelijke bedrijvigheid om den neerschenden nood te lenigen. Dit is een waarborg dat ons werk niet zal kwijnen maar steeds zal blijven bloeien. Die alterwege diepgevoelde belangstelling zal ons tot stun verstrekken in het vervullen van een taak, wel zwaar in deze tijden vn bproving, om een werk te doen behouden van hoog maatschappelijke zending dat als een der schoonste paretten zal schitteren in de kroon van het liefdadig Antwerpen.

Heer Eiffe, kasmeester gaf verslag over den geldelijken toestand.

Na de behandeling van eenige punten van bestuurlijken aard werd de zitting geheven.

Jeugdige reus

Een vrouw te Pittsburg (Pensylvanië) is de gelukkige moeder van een jeugdigen reus. Het kind is nauwelijks drie jaar en weegt reeds bijna 170 pond. Hij heeft een zoo machtig stemorgaan, dat hij zeven trompetten kan overschreeuwen. Hoewel hij een verbazende spierkracht heeft, is hij toch niet stout. Niettemin drijft hij zijn moeder, die veel van hem houdt, dagelijks tot wanhoop, en wel door zijn onverzadiglijken eetlust, welks bevrediging meer kost dan haar beperkt huishoudgeld toelaat. Een krachtige schotel soep, drie pond biefstuk, een paar schotels aardappelen met groenten, drie puddings, dat alles is niet alleen ontoereikend om hem een indigestie te bezorgen, maar zelfs om zijn honger te stillen. Altijd is hij gereed om den strijd te hervatten; en als hij zijn zin niet krijgt, begint hij als ieder kind te schreien, maar heft daarbij zulk een gebrul aan, dat de heele buurt te hoop loopt.

Met andere kinderen durft men hem niet laten spelen, hoewel hij bijzonder goed is; maar men is bang dat hij eens op een van de speelkameraadjes zou komen te vallen en dit door zijn gevaarte verpletteren.

Stadsnieuws

☛ **In de GELAGZAAL van het VLAAMSCH OPERA kan men een gezelligen namiddag doorbrengen.**

Belangrijke diefstal op het stadhuis. — Dezen morgend, toen men in de bureelen van het stadhuis tot de betaling wild overgaan der miliciegelden, bestatigde de bedienden niet zonder verbazing, dat een of meer onbekenden in de kas hadden gezeten.

Nu, veel moeite moet de dief niet gehad hebben om eene greep te doen in het gereedliggend geld: eene gewone houten kas open doen en vervolgens een tweede kasje, waar men aan het deurtje een snoi heeft te geven, opdat het zou openvliegen.

Bij natelling der kas werd bevonden dat de kleine moeite goed beloond is geworden. De dief heeft ongeveer 27,000 fr in bankbriefjes ontvreemd.

De burgemeester en de bureeloverste de heer Desperoux, hebben de zaak in handen.

Het gevolg ervan was, dat het het wat duurde vooraleer met de uitbetalin begonnen werd.

☛ **BASS TAVERN. DE KEYSERLEI, 58. Gekend voor de beste Moka.**

Diefstal op den openbaren weg. — In de St-Amandusstraat werd van eenen wagen, een vaatje, gevuld met wijn, gerobberd. Het ledige vaatje werd teruggevonden, maar de daders van den diefstal bleven onbekend.

☛ **In het CAFE ANSELMO, Constant van Weddingen, Anselmostraat, 2, drinkt men het beste gerstenbier.**

Diefstallen. — In een magazijn, gelegen Samberstraat, werden, ten nadeele van M. Le Hardy, wonende Diepestraat, twaalf voetmatten ontvreemd.

— Ten nadeele van heer Vercauteren, van St-Niklaas, stool men in de Korte Winkelstraat, een aantal modeartikels.

— Heer Van den Heuvel, Paleisstraat, 9, ontvreemde men zijn rijwiel.

— Onbekenden hebben gedeeltelijk de woning van heer Schmidt, Leeuwenstaat, 4, geplunderd. Men ontvreemde er voor 900 frank linnen, een waschmachien, eene partij juweelen, enz.

☛ **HOTEL WAGNER, J. Cassiers. Café-Restaurant. Goede spijzen en dranken, prachtige kamers, Kunstlei, 1.**

Stadskas. — Jubilé. — Het personeel der stadskas, met de hh. J. Brees ontvanger van stadslasten, en A. Thijs, bureeloverste-kassier aan 't hoofd, vierde Woensdag de 85 jarige indiensttredung van den h. Ant. Pasmans, inkasseerder. Gezien de huidige omstandigheden droeg het feestje in het lokaal « De Ster » Jeruzalemstraat, een intiem karakter. Dat het er gemoedelijk toeging moett niet gezegd, want ieder die «onzen Toon» kent twijfelt er geen oogenblik aan dat ieder der aanwezigen er het zijne toe bijgedragen heeft den vriend Pasmans te toonen hoe hij door zijn braven, eerlijken levenswandel en zijne gedienstigheid hunne achting en vriendschap wist te verwerven. Lang moge hij leven!

Lied gezongen door den heer Jan Claessens, in het lokaal « Schuttershof » IJzerenwaag, 1. 1 frank voor het kind van den soldaat.

☛ **RHEINGAU, Café-Restaurant. Aug. Bodeker, Meir, 1. Goede eetmalen en dranken.**

MEISJE GEVRAAGD

Men vraagt een meisje van 16 tot 18 jaar om dagbladen te bestellen. Zich aanbieden Nationalestraat, 154.

Beweging van den burgerlijken stand gedurende de maand Maart 1915. — Geboorten: Mannelijk geslacht: 222; vrouwelijk geslacht, 199; totaal 421.

Overlijdens: Mannelijk geslacht 170; vrouwelijk geslacht: 149; totaal 319.

Huwelijken: 75.

Maatschappij voor Vrije Gedachte
« De Solidairen » van Antwerpen
Zetel: « Antwerpsch Koffiehuis »
Van Straelenstraat, 6.

Overleden

Burgeres SERGYELS

(Zeilstraat)

Weduwe van Jos. SWEVERS,
geboren te Leuven, op 29 Oktober 1860,
overleden te Antwerpen, den 31 Maart 1915.

De teraardebestelling zal plaats hebben op Zaterdag 3 April, om 2 1/2 ure, op het Kielbegraafplaats.

Bijeenkomst in het Stuivenberggasthuis, ten 2 ure.

Zij was in leven een der onzen. Zij streed in de mate harer krachten tegen logen en dogma.

Laten wij haar voorbeeld volgen en ons het goede dat zij deed herinneren; het zal ons sterken en tot navolging aanzetten.

Een onzer strijdsters is voor ons waarnemen heengegaan, een ander neme hare strijdplaats in.

Brengt met ons hulde aan de nagedachtenis van een eerlijke strijdmakster.

Edm. Bastiaens-Ruys, begraf., Vleminckxveld, 22. Telef. 2779.

Rechterlijk Nieuws

Eed verschuldigd

In een betichting van diefstal, was een Duitsch sporwegbeambte getuige.

Deze wilde geen eedaflegging doen bewerende dat hij reeds beeedigd ambtenaar zijnde, daarmede volstond voor een getuigenis.

Toen echter de heer Stas, d.d. voorzitter, hem beteekende dat hij zich aan eene veroordeeling blootstelde, drong hij niet aan en sprak den eed uit.

De betichte in de zaak werd tot 4 maand gevang en 26 fr. boet veroordeeld. Hij had diefstal op den openbaren weg gepleegd en was door een Duitschen soldaat aangehouden.

Hij zocht de dikke madame

Bij een bakker boven werd door eenen bewoner een onbekend persoon ontmoet, die een vrij groot pak in de hand had.

Hij antwoordde op de vraag naar uitlegging over zijne aanwezigheid, dat hij bij de dikke madame moest zijn, die « boven in de estaminet » woonde.

— Ben je mal, vent? wedervoer de bewoner, of hoor je niet goed? 't Is hier een bakker, en geen herbergier.

En toen men den quidam bij de lurven pakte, en zijn pak opendeed, zag men dat het alles gestolen goed was dat hij daar zooeven weggepikt had.

De malle vent wordt veroordeeld tot 7 maand gevang en 26 fr. boet.

Zoo blijkt het, hoe gevaarlijk het soms kan zijn naar eene dikke madame te gaan zoeken... waar ze niet te vinden is.

Menschlievend vonnis

Twee arme menschen, die geen stokens hadden in Oktober, hadden eenige kil. briquettes geraapt aan de dokken, en er werd tegen hen proces-verbaal opgemaakt.

't Waren kolen zonder waarde, welke in 't water gegooid werden. Dit is toch niet stelen, zeiden de dompelaars, wanneer men iets opraapt dat tot niets meer dient, dat anderen wegwerpen, en dat voor arme lié als wij toch nog van nut kan zijn.

De Rechtbank sprak die lieden vrij — en dit deed de hoorders genoegen.

Schier ongelooflijk

Tusschen de aanteekenswaardige zaken welke gisteren in de 4e korrectioneele Kamer werden behandeld, moeten wij nog deze vermelden:

Vier personen die hadden zink gekocht van eene groep werkmanshuizen op de Oude Baan, die door de Belgische genie werden opgeblazen, — zooals zooveel vernield werd in dien onzaligen oorlog, zonder dat het voor iets dienen moest, — kregen een proces verbaal omdat er, volgens de aanklacht, zink was van twee huizekens, die wat achteraf stonden, en welke men daarop wilde doen voorkomen als zijnde afgescheiden van de groep.

En hiervoor werden die vier burgers, lieden van onbesproken gedrag, voor de rechtbank gedaagd.

Merk wel aan, dat het opruimen van de zink gebeurd was in bijwezen van talrijke menschen uit den omtrek, voor wie die opblazerij een gebeurtenis van belang was geweest: verscheidene van die personen zijn ter zitting komen verklaren dat zij door den officier der genie onder wiens toezicht het werk gebeurd was, hadden hooren aanduiden aan de betichten wat zij mochten hebben, daaronder begrepen de betwiste hoeveelheid.

En dit niet alléén: maar bovendien verzekert de verdediger, adv. Le Bon, dat er een bewijsschrift desaangaande door den officier aan den toezichter van de zinkopkoopers werd overhandikd; deze laatste verblijft thans in Engeland, en er is geen middel om het stuk van ginds te doen komen. De advokaat biedt aan, ingeval de rechtbank niet genoeg zou hebben, — wat ongelooflijk schijnt, — aan de bewijzen die er ter tafel gebracht worden, te wachten tot dat die man de gelegenheid hebben om over te komen.

Doch de Rechtbank achtte het ten slotte overbodig, dit nog te verlangen, en sprak betichten vrij.

Wij vermelden het feit omdat het heel eigenaardig is en duidelijk bewijts hoe belachelijk overdreven vele van de gedane vervolgingen lijken.

Justicius.

Onze Maatschappijen

Liberale fanfare «De Ware Vrienden». — Het bestuur heeft de eer hare leden bekend te maken dat er op Zondag 4 April eene prijskamp plaats heeft in het lokaal « de Vos », Groote Markt, 13, tusschen 8 uren (torenuur) uitsluitend voor de leden. Er zullen twee brelokken verspeeld worden.

Openbare voordracht. — Zondag 4 lezer ten 5 u. namiddag (B. T.) openbare voordracht in de zaal « El Bardo », t.-Jacobsmarkt ingericht door « De Solidairen ».

Dr Ed. Jacquet zal spreken over: De X stralen (demonstratie met lichtbeelden).

Volksleesavond. — Donderdag 8 April en 6 u. 's avonds (B. T.) in het Liberaal Volkshuis, 5e volksleesavond ingericht door de Liberale volkspartij, Kiesen propagandawerking Help U Zelve en studiekomiteit.

Heer H. Van Tichelen zal spreken over « Lektuur voor kinderen ».

Liberale Jonge Wacht « Au Caveau » Borgerhout. — De volksboekerij is open alle Zondagen van 10 tot 12 u., en Donderdags van 6 tot 7 u. (B. T.). Werkeloozen leest!

Harmonie Vereenigde Liberalen, Borgerhout. — Zondag 4 April ten 3 u. namiddag (B. T.) 3de gezellig samenzijn ten lokale, Bothastraat, 22, met tonprijskamp.

Aan de herbergiers, koffiehuishouders, enz. — Het bestuur van het Liberaal Jongensgenootschap 8e wijk doet een beroep op de herbergiers, koffiehuishouders, enz., die tonnen, trekbiljarts, Engelsche biljarts, en alle andere spelen in het algemeen zouden wenschen te verkoopen, daarvan per postkaart de voorzitter M. A. Vanhove, Van Trierstraat, 22 te verwittigen.

Vereenigde Liberale oudleerlingenbonden. — Heden avond ten 6 u. 1/2 (B.T.) stipt hoogst belangrijke vergadering voor de bestuurleden van schoolbonden 3, 4, 7, 8, 11, en 20 ten lokale « De Vos » Groote Markt, 13.

Op ieders aanwezigheid wordt stellig gerekend.

VOLKSVERZEKERING "HELP U ZELVE"

De aandeelhouders der Samenwerkende Volksverzekering Help U Zelve worden verzocht de algemeene vergadering bij te wonen, welke plaats heeft op **Zondag 4 April 1915, om 12 uren 's morgends**, in het Liberaal Volkshuis, Volkstraat, n. 40.

DAGORDDE:

Verslag, bilan, voorstellen en mededeelingen.

De Beheerraad.

205.

John P. BEST & Co

Alle soorten van beste
BELGISCHE KOLEN
Anthracieten, Briketten
en Cokes aan de
MATIGSTE PRIJZEN

SPOEDIGE BEDIENING

36-37 Groenplaats
ANTWERPEN 179

Sport Echo

Orgaan aller sporten. Voor den duur van den oorlog opgenomen in het « VLAAMSCHE NIEUWS »

VOETBAL

Voetbal in Engeland

Op een vergadering van Engelsche voetbalbestuurders, dezer dagen in Londen gehouden, is een brief voorgelezen van kolonel C. F. Grantham, die het bataljon voetbalspelers te velde aanvoert.

Kolonel Grantham verklaarde in dien brief dat de laksheid waarvan de beroepsvoetballers en hun aanhangers blijk geven (wat betreft het dienstnemen) een openbaar schandaal is.

Er hebben sleents 122 beroepsvoetballers bij het leger dienst genomen van de a. 1800 die beschikbaar zijn.

De voetbalbestuurders gaven, van hun aant te kennen, dat de verwijten van Kolonel Grantham niet billijk zijn. Verder werd ter vergadering een motie aangenomen, waarin wordt betuigd, dat de voetbalbesturen doen wat zij kunnen om te dienstneming aan te moedigen.

In Engeland is overleden George Webb, een amateur-voetballer van groote reputatie. Hij speelde als midden-voor in tal van internationale amateurswedstrijden en kwam o.m. in 1911 tegen het Nederlandsch elftal op Oud-Roosenburch uit.

WIELRIJDEN

Scheveningsche wielerbaan

De direktie bericht ons dat de openingswedstrijden vermoedelijk gehouden zullen worden op 2 of 9 Mei aanstaande.

De baan zal in de eerste helft van April voor training geopend worden.

Paaschmaandag zullen te Bergen op Zoom op de wielerbaan « De Raaijberg » groote wielerwedstrijden plaats hebben. De aanwezigheid van vele bekende Belgische renners in het Zuiden des lands doet voor deze wedstrijden zeer talrijke inschrijvingen verwachten; terwijl het nu reeds vast staat dat ook verscheiden Hollandsche wielrijders van naam tegen de Belgen zullen uitkomen.

En Antwerpen?

Mogen we kortelings geen wedstrijden op de Antwerpsche wielerbanen verwachten?

Een moeilijk op te lossen vraagstuk zelfs voor wat betreft intieme koersen.

Ook het Belgische rennersleger betaalt zijn tol aan 't vaderland en eens de oorlog voorbij zullen tal van kampioenen op de bloedige bladzijde prijken als zoovele helden van 't vaderland.

Toch denken we 't niet onmogelijk, dat we weldra tot eenige koersen zullen aangekondigd, geen extra-koersen natuurlijk, maar toch degelijke sportieve ontmoetingen, wier inrichting het Antwerpsch rennerssyndikaat het aangeduide korps daarstelt.

Nu moeten we weliswaar rekening houden van de ontzaggelijke finantieele bezwaren, die onvermijdelijk bij kostelijke inrichtingen als onze lokale prachttracks in de huidige tijden oprijzen, en die zooniet onherstelbaar, dan toch erg schadelijk zijn.

Mogen ook deze instellingen nog leefbaar uit den... slag komen. De wielersport zal ras heropbloeien. Haar tempels blijven dus voor alle verval behoed!

LIEFDADIGHEIDSKOERS OP HOME-TRAINER

Op Zondag 11 April, 1915, ten 3 uur namiddag (B.T.) in een der groote lokalen van het Kiel, ten voordeele van het « Invalidenhuis ».

Er heeft zich op het Kiel een komiteit gevormd, dat vanwege de Duitsche overheid toelating verkregen heeft om een sportfeest in te richten bestaande uit een wielerkoers op home-trainer in vier reeksen, twee halve finaals en finaal op twee toestellen. De reeksen en halve finaals op 10 km., de finaal op 20 km.

De prijzen zijn vastgesteld op: 4 reeksen: 1e, 5 fr.; 2e, 2.50 fr (30 fr.), verder 10 fr. aan den eindoverwinnaar en 5 fr. aan den tweede der finaal (15 fr.). Deze prijzen kunnen nog licht vermoogd worden, ze konden niet al te hoog vastgesteld worden, gezien het hier een hoogst liefdadig doel geldt, hetgeen onze renners ook best kunnen begrijpen.

Ingeval er meer dan acht renners zijn ingeschreven, zal er 's morgens om 10 u. een zitting worden gehouden.

De inschrijvingen (gratis) moeten worden gericht vóór 9 April aan den heer Anthony, Café sportvrienden, St.-Bernardche steenweg, 332, Antwerpen-Kiel.

De oefeningen zullen vanaf Zondag a.s. kunnen aanvangen.

H. S.

BURGERLIJKE STAND VAN ANTWERPEN

Overlijdens van 1 April 1915

Mannelijk geslacht: P. Coens, 13 j., Oude Koornmarkt, 16. — A. De Wingaerde, mijnwerker, 65 j., echtg. van F. Witteleir, te Vilvoorde. — J. Houben, z. b., 74 j., echtg. van C. Vinghereets, Allewaertstr. 28. — H. Callaert, geneesheer, 64 j., echtg. van J. Van Pelt, Zuiderlei, 28. — 2 kinderen beneden de 7 jaar.

Vrouwelijk geslacht: A. Van den Heuvel, 47 j. echtg. van J. Debis, Weldadigheidstr. 54. — A. Theys, z. b., 68 jaar, Vleminekveld, 55. — M. Sergeys, z. b., 54 j., wed. van C. Swevers, Zeilstraat, 34. — R. Van Herck, 27 j., echtg. van C. Weymans, Jongelinckstr., 6. — 1 kind beneden de 7 jaar.

Overlijdens: Mann. gesl.: 6. Vrouw. gesl.: 5. Totaal: 11.

Geboorten: Mann. gesl.: 10. Vrouw. gesl.: 7. Totaal: 17.

Nieuwe uitgaven

Nog deze week verschijnt, in Gust Janssens's Volksuitgaven het hoogst spannend volksverhaal:

De Weerwolf uit het Eikenbosch

in een flink boekdeel van ruim 400 bladzijden, aan den prijs van *95 centiemen*.

Zelden is een zoo boeiend verhaal verschenen in zulk een goedkoope uitgave. Geen langdradigheden, niets dan aktie, van het begin tot het einde. Een cinemafilm gelijk, volgen de gebeurtenissen malkaar op van af het belangwekkende begin tot aan het pakkende slot.

Ieder zal dit werk willen lezen: wie het ter hand neemt legt het niet neer vooraleer het tot het einde toe gelezen te hebben.

Men bestelle dadelijk het werk bij de verkoopers van het *Vlaamsche Nieuws*.

De Weerwolf uit het Eikenbosch

400 bladzijden groot, à 95 centiemen

is teven te koop bij den heer Ant. Van Opstraet, Nationalesraat, 154, en bij den uitgever Gust Janssens, Kerkstraat, 33, te Antwerpen.

Alles moet weg

Totale opruiming en uitverkoop van

25.000
Vlaamsche Albums

elk van 120 bladzijden, gekleurd en geïllustreerd, met ongeveer 1000 plaatjes. Meer dan 18.000 regels lektuur, aan den spotprijs van 20 CENTIEMEN.

Dezen voorraad bestaat uit:

4 verschillende albums van « HET MANNEKENSBLAD ».

4 verschillende albums van « DE GROOTE AVONTUREN ».

2 verschillende albums van « HET LACHERKE ».

Te bekomen in alle dagbladwinkels en kiosken des lands.

Groote vermindering voor voortverkoopers. Alle bestellingen zenden aan den uitgever Ant. Van Opstraet, Nationale straat, 154, Antwerpen.

Een nuttig Boekje

is verschenen onder den titel van

REKENGIDS

De REKENGIDS stelt elkeen in staat om ZONDER TE REKENEN onmiddellijk Marken in Franks en Franks in Marken te herleiden van 1 tot 10.000.

Dit boekje is onmisbaar voor iedereen en kost slechts

10 Centiemen

Te bekomen bij al de verkoopers van « Het Vlaamsche Nieuws », in alle dagbladwinkels en kiosken der stad.

Voor den verkoop in 't groot wende men zich tot den uitgever Ant. Van Opstraet, Hoek Nationalestraat, 154. Antwerpen.

Goede Verkoopers gevraagd

voor alle plaatsen waar
" Het Vlaamsche Nieuws „
nog niet verkocht wordt

Voor aanbiedingen wende of schrijven men aan onzen beheerder Ant. VAN OPSTRAET, Nationalestraat, 154.

BELANGRIJK BERICHT

AAN CAFEHOUDERS, COIFFEURS, enz., enz.

Op enkele dagen waren er 3 oplagen der groote prachtige kaart EUROPA IN VOGELVLUCHT GEZIEN, uitgeput. Eene derde verbeterde oplage komt van de pers. Elkeen die deze kaart reeds kocht aan den geringen prijs van fr. 1.50 heeft met genoegen kunnen bestatigen welke aantrekkelijkheid het tentoonstellen van deze kaart daarstelde.

De aandacht vestigen op uwe zaak is in dezen tijd eene eerste behoefte. Om u daarin behulpzaam te zijn verschijnt er weer eene nieuwe prachtige kaart: PANORAMA VAN DE STELLINGEN DER DARDANELLEN EN VAN DEN BOSPHORUS.

Deze kaart is wederom in vogelvlucht geteekend, en is een prachtige tegenhanger van de groote kaart. Alles is er nauwkeurig op aangeduid, en men vormt zich een juist denkbeeld van de moeilijkheden die moeten overwonnen worden om de Dardanellen en den Bosphorus te kunnen doorbreken.

Deze kaart in kleurendruk kost slechts 25 CENTIEMEN, te bekomen bij den uitgever, Ant. Van Opstraet, Nationalestraat, 154, Antwerpen, bij de verkoopers van « Het Vlaamsche Nieuws » en in alle dagbladwinkels. Groote vermindering voor voortverkoopers en leurders

DE OPERATIES AAN DE DARDANELLEN

Gansch de wereld heeft den blik gericht op de operaties aan de Dardanellen

Om dit alles meer duidelijk te maken kan men bij al onze verkoopers de nauwkeurige kaart der Dardanellen bekomen aan 10 CENTIEMEN.

In het groot kan men deze kaarten bekomen bij den uitgever Ant. Van Opstraet, Hoek Nationalestraat, 154, Antwerpen.

Onnoodig te zeggen dat deze kaart alle inlichtingen en aanduidingen bevat die er op nóodig waren.

Kaarten die bij denzelfden uitgever verschenen en ook bij al onze verkoopers te bekomen zijn:

HET WARE SLAGVELD, aan 25 centiemen, kompleet overzicht van het tegenwoordig slagveld.

DE KAART DER VLAANDEREN EN DEN IJZER, met gratis 134 gekleurde vlaggen. Prijs: 20 centiemen.

EUROPA IN VOGELVLUCHT GEZIEN groot 86 centimeters op 1.25 m., aan fr. 1.50.

Oude Gazetten

SCHOONE, GROOTE EN STERKE OUDE GAZETTEN TE KOOP TEGEN 20 CENTIEMEN DE KILO, NATIONALESTRAAT, 154, ANTWERPEN.

BEENDEREN

8 fr. per 100 kilog. en meer per kwantiteiten bij oud Huis J. Hastière. 208

Naamlooze Maatschappij " UNION "

MARGARINE

AXA

GROOTE VOORRAAD

DEPOTS:

Englandstraat, 1, Gent; 47, rue du Sœur, Brussel; rue d'Egmont, 9, Mons; Grand'Rue, 254, Charleroi (Noord); rue du Midi, 104, Chatelet; rue des Juifs, 8, Morlanwelz; rue Childéric, 17, Doornik (Tournai); 41, rue St-Eleuthère, Doornik. 169

Beste HAARVERF

Vooraleer uw haar te verwen wendt U tot

Jules DEMOLDER

LINDENSTRAAT, 5, ANTWERPEN

(bij de Mechelschepleln)

waar U alle gekende merken kunt vinden

EAU LITTORAL (Nieuwe Haarverf)

Vraagt het haarwater LOTION CORNOSA die de haarwortel versterkt en de Pellekens doet verdwijnen. 178

Parfumerie in het groot en klein

Vraagt Heden

aan de verkoopers van « HET VLAAMSCHE NIEUWS de

Prachtige Portefeuille

Automatiek

voor kleine bankbriefjes te bewaren

PRIJS: 20 CENTIEMEN

te bekomen, 154, Nationalestraat, Antwerpen.

Hollandsch Vet

Aankomst van 5000 bussen van 5 kgr., 12 1/2 kgr. en 25 kgr. aan spotprijzen. — Verder kiekeneten, lijnmeel, mais, zeep, enz., aan concurreerende prijzen.

Het vet kan aan iedere stad of dorp geleverd worden.

W. VAN DE VELDE
Paardenmarkt, 39
189 **ANTWERPEN**

50, MINDERBROEDERSRUI

Wij betalen de vervallen

COUPONS

der Schatkistbons van België. — Russische coupons. — Coupons n° 13 Kuala Lumpur en alle verder voorkomende Binnen- en Buitenlandsche coupons.

WIJ KOOPEN HOLLANDSCH GELD

Goud of papier, per gulden fr. 2.26
Zilver, per gulden » 2.24

GOUD EN ZILVER
aan de hoogste koers van den dag

MINDERBROEDERSRUI, 50
Inlichtingen gratis 184

GROENE ZEEP

In bussen van 10 kgr. en vaten van 25, 50, 100 en 200 kgr. 50.000 kgr. beschikbaar

HOLLANDSCH VET

In bussen van 5 en 25 kgr.
Kiekeneten, 100 kgr.: fr. 35.—
Lijnmeel, mais
Gebroken koffie, fr. 1.— de kilo

G. BALLINTIJN & Cie
38, Pelikaanstraat 194
39, Paardenmarkt, Antwerpen

NOUWZWART IN 12 UREN 190

Voldoletrant, 8; Kasteelplelnstraat, 67; Mechelschesteenweg, 93; Kunstlol, 38;

A. VAN WEEREN

wasschen in de stoomwerkwelj

ons volk aan werk; werk voor de menschen op dit oogenblik beteekent brood; laat daarom tegen lage prijzen twe kleine dienstkarren, handels, particuliers, dokters, hospitalen, enz., enz., voeren of leveren.

HELPT

Vroedvrouw

1ste diploma, 29 jaar praktijk, gewezen bestuurster van het Moederhuis. Vertraging behandeling, 10 fr. Pensioen op alle tijdstippen. Raadplegingen. Geheimhouding. Men spreekt Duitsch.

14, rue de la Rivière, Brussel-Noord 180

Met gereed geld

koopt

LOUIS DE MAERE
Oude Koornmarkt 67

alle soorten goederen. Tekoopstelling van eene partij NIEUWE VELOS aan alle prijzen, ook allerhande goederen in occasie. 86
Oude Koornmarkt 67

MATRASSEN

Engelsche Bedden

Groote tekoopstelling van MATRASSEN, pluimen- en windkaar-bedden. Steeds 500 kompleete Engelsche bedden in voorraad. — Vluchteilingen en door den oorlog geteisterde personen hebben groote vermindering op alle aankoopen. — Onze werkhuizen zijn speciaal ingericht voor het maken met garantie en herstellen van metalen ressorts in alle maten.

Den Wolmolen

HOOGSTRAAT, 18
Men zendt ook naar buiten 89

TE HUREN

Schoon BURGERSHUIS met 2 verdiep., Nachtegaalstr., 4, te Berchem, met gaz en waterleiding. Huurprijs 80 fr. p' maand Te bevr. Broederodestraat, 9.

TE HUREN GEVRAAGD

groot huis, in den omtrek van Groenplaats of Koepoortstraat. Schrijven met bar. van dit blad. voorwaarden: T.H.G.

Te koop gevraagd,

roekdorsale en beenhouwersmachien, in goeden staat. Bevr H. B., bur. blad. 206

Kruideniers, Hotelhouders, Familie-pensions

"DELICIA" **IS DE BESTE der MARGARINES** **"DELICIA"**

Vervangt de Natuurboter

« Bruineert in de pan »

Te koop in pakjes van een halven kilo en van 5 kilos

Volgoet de cliënten op elk gebied

CORBET Frères. - 18, Rue de Robiano, 18

SCHAERBEEK-BRUSSEL 202

HUIS GERBO

Rue de Midi, 92 Brussel

ZIE den binnenkant uwer kleederen na, en laat de stef keeren; onze groote specialiteit.

Stoppage, Reparaties, Verven en nieuw wasschen van alle kleederen. 201

VROUWEN

de remedie van Dokter CARLOS is onfeilbaar tegen achterblijvende

MAANDSTONDEN

Zekere uitslag, zonder gevaar. — De doos **10 frank**, de 1/2 doos **5.50 fr.** — Bescheiden opzending tegen postbon: **Zuider Volksapotheek, 126, Broederodestraat, Antwerpen.** 118

Rozelaars

welke voor het Buitenland bestemd waren, gesoldeerd aan fr. 1.25 de 5 planten, met smaak gesorteerd. Eug. Draps, 10, ch. de Forest, en 17, rue Antoine Dansaert, Brussel. 179

MAGAZIJNEN en ZOLDERS

te HUREN, dienstig voor 't bergen van alle goederen, ook meubelen. Voordeel. voorw. Amerika Natie, Amherrui, 34. Aldaar te bevragen.

Seksen gemeubeld Renteniershuis

TE HUREN. Te bevragen ter studie van notaris Van Diest, 7, St-Jozefstr., Antw.

INKOOP

van goud, zilver en platin, Nationalestraat, 22 129

Open Brief

aan de Bevolking van onze provincie:

Wij hebben de eer U mede te deelen, dat ten gevolge van bijzondere omstandigheden, wij heden de hoogste prijzen betalen kunnen voor al onze artikelen in 't algemeen, en merken hierbij nog op dat wij koopers zijn in 't groot en in 't klein van alle kwantiteiten — komptante betaling.

Geysen & Charlier

Oud Huis J. HASTIERE

(Belgische firma)

Vedden, metalen, touwwerk, Beenderen, meststoffen, enz.

27, Meirxemstraat, 27

ANTWERPEN 205

Vraagt aan onze verkoopers de kaart der Vlaanderen en den IJzer, aan 20 centiemen.

DE ELLENDIGEN

DOOR

Victor HUGO

uitmuntende liberische baziliek, advokaat der heiligen, « postulatore di Sancti », 't geen tot de zaken der kanonisatie behoort en zooveel als: rekwestmeester van de hemelsche sectie beteekent. Eindlijk twee kardinalen, Mgr. de la Luzerne en Mgr. de C... T... Mgr. de kardinaal de la Luzerne was een schrijver, die eenige jaren later de eer zou hebben in den « Conservateur » naast Chateaubriand zijn artikels te teekenen. Mgr. de C... T... was aartsbisschop van Toulouse, en kwam dikwerf te Parijs om zich te ontspannen bij zijn neef den markies de T..., die minister van marine en van oorlog is geweest. De kardinaal de C... T... was een kleine vroolijke grijsaard die onder zijn opgeschort priesterkleed zijn roode kousen vertoonde, en zich onderscheidde door zijn haat tegen de Encyclopedie en zijn bijzondere liefde voor het billard. Zoo zelfs dat zij, die destijds op zomeravonden de M... straat doorgingen, waar het hotel van Cl... T... gelegen was, staan bleven om naar het stooteh der ballen en de scherpe stem van den kardinaal te luisteren, die zijn conclavist, monseigneur Cottret, bisschop « inpartibus » van Carysta het: « Markeer, abt, ik caramboleer! » toeriep. De kardinaal de C... T... was door zijn boezemvriend Mgr. de Roquelaure, oud bisschop van Senlis een van de veertig, aan mevrouw T... voorgesteld. Mgr. de Roquelaure was opmerkelijk door zijn hooge gestalte en zijn bijzonderen ijver voor de academie; alle donderdagen konden de nieuwsgierigen door de glazendeur der zaal, welke aan de bibliotheek grensde, waar de Fransche Academie toen haar zittingen hield, den voormaligen bisschop van Senlis aanschouwen, gewoonlijk staande, altijd gepoederd, met violetkleurige kousen, en den rug naar de deur gekeerd, waarschijnlijk om zijn staand boordje beter in 't oog te doen vallen. Al deze geestelijken, schoon evenzeer hovelingen als mannen der kerk, vermeerderden de deftigheid van den salon van mevrouw T..., waaraan vijf pairs van Frankrijk, de markies de Vib..., de markies de Tal..., de markies d'Herb..., de vicomte Damb... en de hertog de Val... niet weinig luister bijzetten. De hertog de Val..., hoewel prins van Non..., dat wil zeggen vreemd soeverein prins, had zulk een verheven denkbeeld van Frankrijk en van het pairschap, dat hij alleen door dat glas alles bezag. Hij zeide: « De kardinalen zijn de Fransche pairs van Rome; de lords zijn de Fransche pairs van Engeland. » Overigens — want in deze eeuw moet de revolutie wel overal zijn — gaf in dezen adellijken salon, zooals wij gezegd hebben, een burger, de heer Gillenormand, den toon aan.

Hier was de keur, de bloem der Parijsche witte maatschappij vereenigd. De beroemdheden, zelfs de koningsgezinde, moesten er quarantaine houden. Want in een beroemden naam ligt altijd een weinig regeeringsloosheid en Chateaubriand, zoo hij er gekomen was, zou er zeker den indruk van een heftig republikein gemaakt hebben. Uit verdraagzaamheid werden echter in deze orthodoxe wereld ook eenige bekeerden toegelaten. De graaf Burg... werd en ontvangen om zich te beteren.

De « adellijke » salons van heden gelijken die salons niet meer. De voorstad Saint-Germain riekt tegenwoordig naar den mutserd. De koningsgezinden van heden, het zij tot hun lof gezegd, zijn demagogen, bij toen vergeleken.

Vermits het gezelschap van mevrouw T... uitgelezen was, heerschte er onder een uitnemende wellevendheid tevens een fijne smaak en veel hoogheid. De gewoonten waren er onwillekeurig aan allerlei verfijning onderworpen, evenals onder de voormalige regeering, die, schoon begraven, nog leefde.

Eenige dier gewoonten, vooral in de taal, schenen zonderling. Oppervlakkige kenners zouden voor provinciaal hebben gehouden wat slechts verouderd was. Men noemde een vrouw « mevrouw de generaalse ». 't Was zelfs niet ongewoon, dat men mevrouw de «kolonelse» zeide. De bekoorlijke mevrouw de Leon, warschijnlijk als herinnering aan de hertoginnen de Longueville en de Chevreuse, stelde deze benaming boven haar titel van prinses. Ook de markiezin de Crequi noemde zich mevrouw de «kolonelse».

Deze kleine groote wereld had zelfs in de Tuilerieën de verfijning ingevoerd om, met den koning sprekende, « de koning » in den derden persoon en nooit « uwe majesteit » te zeggen, daar deze titel door den « overweldiger bezoedeld was ».

Daar werden èn de feiten èn de menschen beoordeeld. Men bespotte er de eeuw, 't geen iemand ontsloeg om haar te begrijpen. Men hielp elkander in verwondering. Men deelde elkander het licht mede dat men bezat. Methuzalem onderrichtte Epimenides. De doode hielp den blinde op de hoogte. Men verklaarde den tijd, sinds Koblentz verstreken, van nul en geener waarde. Evenals Lodewijk XVIII door de gratie Gods in het vijf-en-twintigste jaar zijner regeering was, waren de emigranten van rechtswege in het vijf-en-twintigste jaar hunner jongelingschap.

Alles was in harmonie; niets had te veel leven; het woord was er nauwelijks een adem; het dagblad, in overeenstemming met de salons, scheen een pangyrusrol. Er waren jongelieden, maar zij waren reeds eenigszins overleden. In de antichambres waren de livereien ouderwetsch. De meesters werden er bediend door dienstboden, even verouderd als zij. Alles scheen reeds lang geleefd te hebben en zich tegen het graf te verzetten. Behouden, Behouding, Behouder, dat was er bijna het geheele woordenboek; de hoofdzaak was « in goeden reuk te staan ». Inderdaad, er waaiden geuren uit de opiniën dezer eerbiedwaardige kringen; hun denkbeelden schenen te wemelen. 't Was een wereld van mummiën. De meesters waren gebalsemd, de knechts opgezet.

Een deftige geëmigreerde en verarmde markiezin, die nog slechts één dienstmaagd had, sprak voortdurend van « mijne dienstboden ».

Wat deed men in het salon van mevrouw de T.? Men was er « ultra ».

« Ultra » te zijn, — het woord heeft, hoezeer hetgeen het vertegenwoordigt misschien nog niet verdwenen is, thans geen zin meer. Laat ons dit verklaren.

« Ultra » zijn is overdrijven. 't Is den schepter in naam van den troon, en den mijter in naam van het altaar aanranden; 't is de zaak, die men behandelt, mishandelen; 't is achteruit schoppen in het tuig; 't is den brandstapel om de meer of mindere gaarheid der ketters lastig vallen; 't is den afgod zijn weinige afgoderij verwijten; 't is door te veel eerbied beleedigen; 't is in den paus te weinig pausdom, in den koning te weinig koningschap en in den nacht te veel licht zien; 't is in naam der blankheid ontevreden zijn op het albast, op de sneeuw, op den zwaan en op de lelie; 't is voor sommige zaken zoo vooringenomen zijn, dat men er bijna vijandig tegen wordt; 't is zoozeer « voor iets » zijn, dat men er « tegen » wordt!

De ultra-geest kenmerkt bovenal het eerste tijdperk der Restauratie.

Niets gelijkt in de geschiedenis op den tijd, die met 1814 anvangt en in 1820 bij de komst aan het bewind van den heer de Villèle, den practischen man der rechterzijde, eindigt. Deze zes jaren waren een buitengewoon oogenblik, beurtelings levendig en stil, vroolijk en somber, als door de stralen van den dageraad verlicht en in de duisternis der groote gebeurtenissen gehuld, die den horizont nog bedekten en langzamerhand in het verleden wegzonken. In dat licht en die duisternis leefde een kleine nieuwe en oude wereld, grappig en treurig, jeugdig en bejaard, die zich de oogen wreef; — niets gelijkt meer naar 't ontwaken dan de terugkomst; — het was er een groep, die Frankrijk misnoegd aankeek en door Frankrijk weder spottend beschouwd werd; het waren straten vol oude uilen-markiezen, met wedergekomenen en wederkomenden, van lieden van voorheën, die over alles verbaasd waren, van brave en edele edellieden, verheugd in Frankrijk te zijn en toch ook weenend, verrukt dat ze hun vaderland mochten wederzien en wanhopig dat ze hun monarchie niet wedervonden; het was de adel der kruistochten, die den adel van het keizerrijk, namelijk den adel van den degen, beschimpte; historische geslachten, die den zin der geschiedenis vergeten hadden; zonen van hen die Karel den groote vergezelden en de kameraden van Napoleon verachtten. De degens beleedigden elkander; het zwaard van Fontenoy was bespottelijk en heette oud roest; de degen van Marengo was gehaat en heette een sabel. Het heden miskende het gisteren. Men had geen gevoel meer voor hetgeen groot noch besef van 't geen bespottelijk was. Er was iemand die Bonaparte Scapin noemde. Zulke menschen zijn er niet meer. Neen, wij herhalen het, niets is thans meer van hen over. Zoo wij toevallig een dier figuren te vorschijn doen komen en in onzen geest pogen te doen herleven, schijnt ze ons wonderbaar als een voorwereldlijk wezen. En ook die wereld is immers door een zondvloed verzwolgen. Verdwenen is ze onder twee revolutiën. Welk een stroom van ideeën! Hoe snel overdekken zij wat zij moeten vernietigen en begraven, en hoe haastig delven zij schrikwekkende diepten!

Zoo was het voorkomen van den salon in die verwijderde oprechte tijden, toen Martainville geestiger dan Voltaire was.

Die salons hadden een eigen litteratuur en politiek. Men geloofde er aan Fiévée. Agier gaf er de wet. Men commentarieerde er Colnet, den publicistboekenkramer op de kade Malaquais. Napoleon werd er niet anders dan de Korsikaansche menscheneter genoemd. De latere plaats, die de markies de Buonaparte in de geschiedenis als luitenant-generaal der koninklijke legers vond; was slechts een concessie welke men den tijdgeest deed.

Die salons bleven niet lang zuiver. Reeds in 1818 daagden er eenige « doctrinaires » op, als een onrustbarend verschijnsel. Dezen waren koningsgezind, maar slechts toen ze 't moesten zijn. Waar de ultra's zich fier betoonden waren de doctrinaires een weinig beschaamd. Zij waren schrander en stilzwijgend; hun politieke leer werd door hoogmoed tamelijk gerugsteund; zij moesten slagen. Bovendien maakten zij een nuttig, schoon overdreven gebruik van witte dassen en dicht geknoopte rokken. Het ongelijk of liever het ongeluk der « doctrinaires » was, dat zij de jeugd oud maakten. Zij namen de houding van wijsgeeren aan. Zij droomden er van om op een absoluut en buitensporig beginsel een gematigd gezag te enten. Zij stelden soms met zeldzame schranderheid een afbrekend liberalisme tegenover een behoudend. Zij zeiden: « Genade voor het koningschap, het heeft meer dan één dienst bewezen. Het heeft ons de overlevering, den eerdienst, den godsdienst, den eerbied weder geschonken. Het is trouw, moedig, ridderlijk, beminnend en verknocht. Het huwt, hoewel met leedwezen, aan de nieuwe grootheid der natie de eeuwenoude grootheid der monarchie. Het heeft ongelijk dat het de revolutie, het keizerrijk den roem, de vrijheid, de jongere denkbeelden, de nieuwe geslachten, de eeuw niet begrijpt. Maar het ongelijk, dat het tegenover ons heeft, hebben wij 't ook soms niet tegen het koningschap? De revolutie, wier erfgenamen wij zijn, moet alles kennen. Het koningschap aan te randen, is in weerspraak met het liberalisme. Welk een misslag, welk een verblinding! Het revolutionnaire Frankrijk heeft geen eerbied voor het historische Frankrijk, dat is voor zijn moeder, dat is voor zich zelven. Na den 5 September behandelt men den adel der monarchie evenals men 't na den 8 Juli den adel van het keizerrijk deed. Zij waren onrechtvaardig tegen den adelaar, wij zijn onrechtvaardigen tegen de lelie. Wil men dan altijd iets te bannen hebben! Is het dan zoo noodzakelijk, aan de kroon van Lodewijk XIV haar verguldsel te ontnemen, het schild van Hendrik IV stuk te slaan? Wij lachen om de Vaublanc, die aan de brug van Jena de N liet uitwisschen. Wat deed hij dan? Hetzelfde dat wij doen. Bouvines behoort ons evenals Marengo. De lelie behoort ons evengoed als de N. 't Is ons erfdeel. Waarom het te verkleinen? Men moet evenmin het vaderland in het verleden als in het tegenwoordige verloochenen. Waarom niet de geheele geschiedenis aangenomen? Waarom niet geheel Frankrijk bemind?

Alzoo critiseerden en beschermden de doctrinaires het royalisme, dat misnoegd was omdat het gecritiseerd, en woedend omdat het beschermd werd. De ultra's kenmerkten het eerste tijdperk van het royalisme; de congregatie karakteriseerde het tweede. Op drift volgde behendigheid. Eindigen wij hiermee deze schets.

In den loop van dit verhaal zag de schrijver dit merkwaardig oogenblik der geschiedenis van onzen tijd als op zijn weg; hij moest er in 't voorbijgaan een blik op slaan en eenige zonderlinge lijnen dier nu onbekende maatschappij schetsen. Maar hij deed het vluchtig en zonder bittere of spottende aanmerkingen. Teedere en eerbiedwaardige herinneringen, want zij raken zijn moder, hechten hem aan dat verleden. Wij moeten overigens zeggen, dat ook die kleine wereld haar grootheid had. Men moge er over glimlachen, maar ze noch verachten, noch haten. Het was het Frankrijk van den voortijd.

Marius Pontmercy leerde evenals alle kinderen. Toen hij uit de handen van tante Gillenormand kwam, vertrouwde zijn vader hem aan een onderwijzer van de zuiverste klassieke onnoozelheid toe. De jonge ziel, die zich nauw opende, ging dus uit de handen van eene preutsche in die van een pedant over. Na zijn schooljaren werd Marius student in de rechtsgeleerdheid. Hij was koningsgezind, fanatiek en streng. Hij had weinig liefde voor zijn grootvader, wiens vroolijkheid en zonderlinge wijsbegeerte hem krenkten, en voor zijn vader was hij somber.

Overigens was hij een hartstochtelijk en koel, een edel, fier, godsdienstig, licht ontvlambaar jongeling; met een eigenwaarde, die tegen alles bestand was, en een reinheid, die bijna in barbaarschheid ontaarde.

VIERDE HOOFDSTUK

De bandiet sterft

Het einde van Marius' klassieke studie viel samen met de verwijdering van den heer Gillenormand uit de groote wereld. De grijsaard nam afscheid van de voorstad St. Germain en den salon van mevrouw T... en betrok het huis in de straat des Filles-du-Calvaire in het Marais. Hij had er, behalve den portier, dezelfde Nicolette in zijn dienst, die op Magnon was gevolgd en den amechtigen hijgenden Basque, van wien we boven reeds hebben gesproken.

In 1827 was Marius zijn zeventiende jaar ingetreden. Op zekeren avond te huis komende vond hij zijn grootvader met een brief in de hand.

— Marius, zei mijnheer de Gillenormand, morgen moet ge naar Vernon vertrekken.

— Waarom? vroeg Marius.

— Om uw vader te bezoeken.

Marius ontstelde. Aan alles had hij gedacht, behalve aan de mogelijkheid, dat hij eenmaal zijn vader zou zien. Niets kon hem onverwachter, verrassender, en, wij moeten het zeggen, onaangenamer zijn. Men dwong den verwijderde tot toenadering. 't Was geen verdriet, maar een last.

Marius was, zijn politieken afkeer daargelaten, overtuigd, dat zijn vader, de voorvechter, gelijk mijnheer Gillenormand hem, wanneer hij goed geluimd was, noemde, hem niet beminde; 't was bewezen, wijl hij hem anders niet verlaten en aan anderen overgegeven zou hebben. Nu hij zich niet bemind zag, beminde hij ook niet. Niets was eenvoudiger naar hij dacht.

Hij was zoo verbaasd, dat hij mijnheer de Gillenormand niets vroeg. Deze hernam:

— 't Schijnt dat hij ziek is. Hij verlangt u te zien.

(Wordt vervolgd.)